

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

Titulus XXXIX. De sententia excommunicationis suspensionis & interdicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

35 † in opere, id est quod opus pro obtinenda remissione impositum, sit ordinabile ad honorem Dei, & exaltationem fides, in ea non attenditur quantitas operis, sed genus operis, respicit enim principaliter non meritum proprium, sed gratiam & meritum Christi, & passionis eius, quæ fuit excessiva per quod liberamur à pœna, *extrav. unigenitus post*

37 *princ. h. t. inter communes. 5.* Congruitas † in tempore, id est ut debito tempore faciat id quod præscriptum est pro obtinenda indulgentia, *late gloss. mag. in extrav. in t. verb. & confitebuntur hoc tit. inter communes Pan. in c.*

38 quod autem in fine hoc tit. 6. Ut recipiens † sit subditus eam concedentis, c. quod autem hoc tit. *gl. mag. in c. nuper in verb. tunc erit absolutio de sent. excomm. & ibi Can.* Indulgentiæ concessæ ab alienis Episcopis non profunt subditis, nisi proprii Episcopi hoc consenserint, ideo est expediens ut volens peregrinari & visitare loca pia, habeat licentiam à proprio Episcopo & gratiam percipiendi de alienis indulgentiis concessis ab alio, quàm à summo Pontifice, *Pan. in c. quid autem num. 7. hoc tit. & ibi Can. communiter, respectu Papæ qui liber est subditus, c. cuncta per mundum c. per principalem 9. quest. 3.* Dans, remissione à se concessa uti potest, *Gemin. in c. fin. num. 7. hoc tit. in 6. & ibi Can.* qui tanquam minister eam præparat, & tanquam subditus percipit. Præterea indulgentiæ profunt ad augmentum gratiæ, nam charitas meretur augeri, sed per opera meritoria facta ab existente in gratia meretur augmentum gratiæ, ac etiam quoad augmentum gloriæ, quia nullus potest lucrari indulgentiam nisi per fidem, & fides est virtus cui permittitur visio Dei.

Ant. Rosell. de indulg. num. 166. & 182.

summissa in verb. indulgentia num. 1. & 2.

Titulus XXXIX.

De sententia excommunicationis suspensionis & interdicti.

SVMMARIA.

- 1 CENSURÆ ecclesiastica nomine, veniunt, excommunicatio, suspensio & interdictum.
- 2 Excommunicatio est à communione exclusio, disciplinans, non eradicans, dum tamen is in quem lata fuit non contemnat.
- 3 Suspensio est inhabilitas quadam ordinum vel officiorum executionem impediens.
- 4 Interdictum ecclesiasticum est à certis sacramentis & omnibus divinis officiis & sepultura ecclesiastica facta prohibitio.
- 5 Censurarum hodierno tempore rarissimus est usus quia Bonifacius octavus prohibuit, ut nulla provincia, civitas, castrum, villa, locus, territorium, vel districtus supponatur interdicto pro pecuniario debito.
- 6 Prolatio interdicti specialis in ecclesiam vel ecclesias ob debitum pecuniarium non est correcta.
- 7 Excommunicationes quæ monitionibus præmissis ad finem revelationis aut pro deperditis seu subtractis rebus fiunt ex decretis Concilij Tridentini à nemine prorsus præterquam ab Episcopo decerni possunt pro re non vulgari.
- 8 A censuris Ecclesiasticis abstinere debent iudices in causis civilibus ac criminalibus ex decretis Concilij Tridentini quandoque executio realis vel personalis in qualibet parte iudicij ab ipsis fieri poterit.
- 9 EXCOMMUNICATIONIS dua sunt species, minor & major.
- 10 Minoris excommunicationis effectus.

xx Non

- 11 Non solet proferrī ab homine, sed infligitur à jure in duobus casibus hic notatis.
- 12 Maioris excommunicationis effectus.
- 13 Excommunicatio maior respectu ipsius excommunicati trahit secum executionem paratam, statimque operatur quoad omnes suas potentias.
- 14 Respectu fidelium ut teneantur vitare excommunicatum, aut interdictum ecclesiasticum observare, non operatur praterquam in duobus casibus, primo quando sententia excommunicationis vel censura huiusmodi nominatim & publicè & expresse fuerit publicata & denunciata; secundo quando quis est manifestus percussor clerici licet non sit denunciatus.
- 15 Operatur excommunicatio dictos effectus quoad homines sive iusta sit sive injusta ex animo, vel ex ordine sive ex causa nisi sententia excommunicationis foret, nulla ex defectu jurisdictionis, aut alias quia excommunicationis nullius nullus est effectus.
- 16 EXCOMMUNICATO denunciato vel manifesto percussori clerici in quibus non licet communicare.
- 17 EXCOMMUNICATO omnis competit defensio.
- 18 EXCOMMUNICATIO maior aliquando infligitur à canone & late sententia excommunicatio nuncupatur.
- 19 Aliquando à iudice proestatem habente & hac dicitur ab homine, aut iudicialis excommunicatio, quia iudicis ministerio infertur ratione contumacie tantum de qua debet constare in actis.
- 20 EXCOMMUNICATIONEM maiorem qui possunt fulminare.
- 21 EXCOMMUNICARI quinam possint.
- 22 EXCOMMUNICATIONIS sententia cum quibus solemnitatibus debeat ferri.
- 23 APPELLATIO à sententia excommunicationis operatur effectum jurisdictionis devolativum non sententia suspensivum.
- 24 Ideo potest excommunicatus non obstante appellatione denunciari.
- 25 Quando sententia excommunicationis fuit lata purè, secus si lata fuerit aut preceptum factum fuerit ad solvendum conditionaliter, nisi infra tres dies & medio tempore ante eventum conditionis iudicium fuerit quoquomodo finita, aut si medio tempore ante eventum conditionis fuerit appellatam.
- 26 Item non potest denunciari quando appellatio sint interposita à sententia declaratoria incursus censurarum, propter sententiam excommunicationis latam à canone, vel propter inobservantiam literarum apostolicarum ab executore earum & generaliter ubicunque declaratoria non venit post rem iudicatam, sed post factam.
- 27 EXCOMMUNICATUS abstinens à prohibitis excommunicato non videtur appellationi interposita renunciare.
- 28 APPELLANS à sententia excommunicationis & agens de eius iniustitia non auditur, nisi ante omnia petat absolutionem.
- 29 Episcopus quoque dicens quod iuste eum excommunicavit expetens super eo probationes suas admitti ad impediendam absolutionem non est audiendus, sed appellans petens absolutionem protinus est absolvendus.
- 30 Archiepiscopus vel eius officialis possant excommunicatos in iudicio vel extra iudicium à suffraganeis in casibus in quibus eis competit iudicium, excommunicatio dicitur iniuste lata simpliciter vel ad cautelam absolvere, nisi ex adverso excipiatur

- quod fuerit lata pro manifesta offensa vel contumacia.
- 31 Et exceptis casibus in quibus iura prohibent post sententiam appellare.
- 32 Is vero qui agit de nullitate sententiae excommunicationis contra se latae, auditur, licet non petat absolutionem purè, vel ad cautelam.
- 33 Tutius tamen agens de nullitate petit absolutionem ad cautelam quia pendente probationis articulo in ceteris quae ut actor in iudicio attentaverit interim evitatur.
- 34 Rota semper consuevit absolvere à censuris latis in partibus, cum reincidentia ad beneplacitum quando commissæ est causa appellationis & nullitatis, à censuris latis in curia, non dat absolutionem nisi constet de nullitate.
- 35 EXCOMMUNICACIONIS sententia post appellationem legitimam promulgata per negligentiam appellantis appellationem suam minime prosequentis, non convalescit.
- 36 Sed detecta appellatione sententia à qua fuit appellatum mandatur executioni, ac quacumque alia postea lata, quae ab ea dependet, puta excommunicatio, quae exequi dicitur cum excommunicatus nominatim specialiter & expresse denunciatur.
- 37 EXCOMMUNICATVM ab homine alius homo non absolvit nisi vel fuerit appellatum ab eo vel ipse fuerit negligens.
- 38 Archiepiscopus vel eius officialis excommunicatus ab inferioribus praelatis suffraganeorum suorum non potest absolvere.
- 39 Excommunicatus ab ipsis suffraganeis Archiepiscopus absolvit in tribus casibus, primus est si ab ipsis partibus litigantibus ad eum fuerit appellatum.
- 40 2. Ex quando excommunicatus deponit querelam coram eo de suffraganeo, de in-
- justa excommunicatione ut ei imponatur poena.
- 41 3. Est quando suffraganeus extra iudicium, pro suorum iurium defensione, vel etiam in iudicio ex suo procedent officio inquirendo videlicet vel quid simile agendo excommunicavit.
- 42 An Archiepiscopus aditus per querelam, vel quando ad eum appellatum exiit absolvat excommunicatos à suo suffraganeo nisi prius eos remittat.
- 43 An Episcopus excommunicatam latam à praelato inferiore sibi subdito possit relaxare.
- 44 Papa & eius legatus à latere absolvent excommunicatos ab aliis eisque injungunt at ordinariorum suorum vel aliorum quorumlibet suscepturi poenitentiam ab eisdem conspectui se presentent & passis injuriam seu his quibus propter hoc obligati sunt satisfactionem exhibeant competentem, & si absoluti se non presentaverint aut satisfecerint ipso jure reincidunt in eandem censuram.
- 45 ABSOLVTORIA sententia ab excommunicatione qualiter sit ferenda.
- 46 Excommunicatus pluribus de causis à jure vel ab homine si unam in absolutione expresserit altera subtrita remanet excommunicatus, quia quot sunt excommunicationes, tot debent esse absolutiones.
- 47 EXCOMMUNICATVS absolutus, omnia pristina iura recuperat si non neglexit absolutionem secus si lata fuisset contra eum sententia de amissione iurium.
- 48 An recuperet fructus.
- 49 Absolutio non est impedienda nisi petenti.
- 50 Excommunicatus indirectè potest compelli ut petat absolutionem, non compellitur satisfacere de causa pro qua fuit excommunicatus.

- 51 Pralatus qui videt excommunicationem etiam iuste latam officere potest eam discrete tollere etiam durante contumacia.
- 52 MORTVO excommunicato an sit impendenda absolutio & à quo.
- 53 LIGATIO & absolutio pralati tenet quoad Deum clave non errante, unde si errat nihil valet quoad Deum quia iudicium Dei veritati semper innititur.
- 54 SVSPENSIO aliquando accipitur generaliter & ea est multiplex.
- 55 Suspendio specialiter sumpta est censura ecclesiastica, qua clericis ob aliquam culpam à jure vel ab homine à beneficiorum, officiorum, ordinum vel ecclesiastica iurisdictionis executione in totum vel in partem perpetuo vel ad tempus prohibetur.
- 56 In dubio de suspensione ordinum intelligitur.
- 57 Infigitur à iure in multis casibus.
- 58 SVSPENSIO in uno Episcopatu ab officio simpliciter, se extendit quoad omnes ecclesias, adeo quod si suspensus ea neglecta vel contempta, vel per crassam ignorantiam in officio suo administret statim sit irregularis à solo Papa dispensandus.
- 59 Privat jurisdictione, potestate, eligendi activa & passiva, potestate conferendi beneficia, & eadem per collationem suscipienda.
- 60 Non privat suspensum iuribus suis aut possessione illorum, neq. repellit à testimonio aut secreta recitatione horarum.
- 61 Suspensus ab officio perpetuo indistincte intelligitur suspensus à beneficiis.
- 62 Suspensus à canone vel ab homine, ab officio ad tempus incertum, sive certum propter delictum, censetur etiam suspensus à quibuscunq. beneficiis.
- 63 Suspensus ab officio pro infamia, vel factò de quo dubitatur, an sit mortale, vel propter scandalum, vel alias pro levi causa, aut ex defectu aetatis, vel simili non est suspensus à beneficio, privatur tamen distributionibus quotidianis.
- 64 Suspensus ab officio si sit in mora petendi absolutionem ab illa privatur obtentis & inhabilis redditur ad alia obtinenda.
- 65 SVSPENSIO à beneficio non repellit à divinis sive officio, sed solum à perceptione fructuum, relicta sibi sustentatione, ne egeat.
- 66 In dubio restringitur ad ea beneficia, qua suspensus in illa ecclesia obtinet, quam nascitur propter delictum, ob quod suspenditur, offendisse.
- 67 Si fructus percipiat, non sit irregularis, sed cogitur eos restituere.
- 68 Suspendio ab officio & excommunicatio equiparantur quoad restitutionem, evitacionem, monitionem praemittendam, incurrendam irregularitatem absolutionem ad cautelam.
- 69 Suspendio iuris, sive à jure inflicta, quomodo tollatur.
- 70 SVSPENSORVM ab homine restitutio, spectat ad eos qui suspendunt.
- 71 A SVSPENSIONIS perpetua poena, à jure imposta, vel à jure inducta ad certum tempus solus papa absolvit.
- 72 Si vero non est determinatum tempus, tunc episcopus potest absolvere, ex quo superior non reservavit sibi absolutionem.
- 73 Absoluti à suspensione, beneficia sibi collata tempore suspensionis ab officio retinere non possunt.
- 74 An recuperent fructus.
- 75 INTERDICTVM specialiter sumptum est censura ecclesiastica, qua à jure vel à iudice divina officia quaedam sacramenta & sepultura ecclesiastica prohibentur in poenam contumaciae vel offensa.
- 76 Interdicti tres sunt species, unum locorum, vel generale, ut cum interdicitur regnum, castrum,

- castrum, villa, aut speciale vel singulare, cum interdicuntur omnes ecclesia civitatis vel provincia, vel certa ecclesia aut ecclesia.
- 77 Aliud hominum vel generale, ut cum interdicitur populus aut clerus regni, provincia, castri, villa &c. vel speciale, ut cum interdicitur universitas in populo inclusa, ut studium Bononiense, aliud singulare, cum certa persona vel incerta interdicitur.
- 78 Tertium locorum & hominum simul.
- 79 Ex hac distinctione inferuntur certa regula.
- 80 Iure novissime interdictum, sive generaliter, sive specialiter, sive singulariter positum, duobus tantum casibus servatur.
- 81 INTERDICTVM quinam possunt ponere.
- 82 INTERDICTI generalis tempore ab homine vel à jure prolatis in loco nulla divina officia vel sacramenta ecclesiastica sunt permessa celebrari vel ministrari, nisi in casibus à jure permisis.
- 83 Quanam sacramenta permittuntur tempore generalis interdicti in loca.
- 84 Interdictum ecclesiarum non est generale, quoad effectum generalis interdicti, etiam si interdicerentur omnes ecclesia civitatis & provincia, nec tunc est locus d. c. alma hoc tit. in 6.
- 85 Interdicto populo regni, provincia, civitatis, non est locus d. c. alma.
- 86 Generale quoque interdictum dici non potest, si clerus civitatis interdicatur.
- 87 INTERDICTVM non servantium pœna.
- 88 ABSOLVIT ab interdicto juris, si conditor non reservavit sibi absolutionem, diocesanus ab interdicto hominis ipse qui imposuit vel eius superior.
- 89 Absolutio ad cautelam an habeat locum in sententis interdicti.
- 90 CESSATIO à divinis non est censura ecclesiastica, sed quid facti & est suspensio organorum divina laudis in locum vel in aliquam decreta ecclesiam, ex causa ardua injuriarum repellendarum, ad tempus vel donec satisfaciat.
- 91 Duplex est generalis in loca, quae indicta ab eo, qui potest, habet quasi effectum interdicti.
- 92 Specialis est, quae fit in certa ecclesia, vel certis ecclesiis.
- 93 Cessationem quinam indicans.
- 94 Ordo processus praescripti in cessatione à divinis.
- 95 Tempore cessationis generalis in loco, puta provincia vel castro, à divinis, non licet in illis celebrare, servata forma c. alma hoc tit. in 6. sed permittitur baptismus & poenitentia.
- 96 Appellatio praecedens non annullat cessationem generalem aut specialem.
- 97 Celebrans in loco in quo est cessatio à divinis, non incurrit irregularitatem.
- 98 A cessationis sententia quinam possint absolvere.
- 99 Excommunicatio, suspensio, & interdictum in quibus conveniant.
- 100 In quibus differunt.
- 101 IRREGULARITAS est impedimentum canonicum, seu nota ex facto seu defectu proveniens, quae quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoveri, vel in eis ministrare.
- 102 Non incurritur, nisi in casibus in jure expressis.
- 103 Causa ex quibus provenit irregularitas.
- 104 Irregularitas non multiplicatur, ex multiplicatis transgressionibus sive peccatis.
- 105 Quando unus ex pluribus causis seu criminibus in plures incidit irregularitates,

res, sufficit una dispensatio, & non requiruntur plures.

106 In dubio, nec magister nec iudex debet aliquem reputare irregularem.

107 In dubio debet quis se irregularem reputare.

108 Irregularitatis effectus.

109 In dubio ut quis cesset à divinis, debet iudicari irregularis.

110 Irregularis omnis efficitur, qui proprio facto alium reddit irregularem.

111 Irregularitas omnis tollitur baptismo, etiam ex homicidio contracta, praterquam ea qua contracta est ex defectu sacramenti ut bigamia.

112 Non tollitur pœnitentia neque monachatu.

113 Papa super omni irregularitate dispensat.

114 Episcopus super quibus irregularitatibus possit dispensare.

EXCOMMUNICATIO lata à canone est pœna delicti; prolata ab homine, est pœna contumaciæ, ideo post titulos de pœnis & pœnitentiis ponit de sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, quæ veniunt † nomine censuræ ecclesiasticæ, c. *quærenti de verb. signif.* & infliguntur ob dolum, aut culpam, vel offensam seu moram, c. *Romana §. caveant & ibi Franc. num. 3.*

2 hoc it. in 6. & *Can.* excommunicatio † est à communione exclusio, c. *audi in princ. 11. q. 3. c. certum 34. qu. 3.* medicinalis, non mortalis, disciplinans non eradicans, dum tamen in quem lata fuit, non contemnat, c. *1. h. r. suspensio † est inhabilitas quædam ordinum, vel officiorum executionem impediens, c. presbyter 2. & ibi gloss. in verb. suspendatur 2. qu. 4. c. nullus & c. seq. 32. dist.*

4 ctum † ecclesiasticum est à certis sacramentis, & omnibus divinis officiis & sepultura ecclesiastica facta prohibitio, c. *quod in te de panit. & remis. c. responso h. r. sub nomine a-*
Summa in Decretal.

nimadversionis ecclesiasticæ veniunt, non solum censuræ, sed etiam depositio & alia pœna, c. *1. & ibi Franc. num. 2. de homicid. in 6. Butr. in c. in quibusdam n. 10. de pœnis Anchar. n. 3. & Socin. n. 6. eadē veniunt sub nomine correctionis, gl. 1. in c. quærenti de verb. signif. ac etiam sub nomine distractionis canonicæ, gl. fin. in c. 2. ne prelati vires suas, & c. verba severitas ecclesiastica important condemnationem, Felin. in c. praterea in fin. princ. de offic. & pot. Iud. deleg. Rarissimus † est hodierno tempore censuræ usus, quia Bonifacius Octavus prohibuit, ut nulla provinciæ, civitas, castrum, villa, locus, territorium, vel districtus auctoritate ordinaria, vel delegata supponatur ecclesiastico interdicto pro pecuniario debito, vel pro cuiusvis monetæ, vel pecuniæ quantitate, quacunque occasione vel causa, seu quovis colore, pro eo maxime, quod ipsorum domini rectores, seu officiales, aut incolæ seu habitatores, aut singulares personæ ipsorum ordinatis seu ordinandis terminis huiusmodi debitum seu quantitatem non persolvent, non obstantibus quibuscunque contractibus & c. juramentorū, pœnarum spiritualium, & temporalium, seu mulctarum appositione, vel quacunque alia firmitate vallatis, sine expressa & speciali licentia ipsius Sedis apostolicæ per litteras apparente, *extravag. provide h. r. inter communes,* Prolatio † interdicti specialis in ecclesiam 6 ve ecclesias ob debitum pecuniarium non est correctæ, *10. And. in c. presentis n. 2. h. r. in 6.* Deindè decretis Concilii Trident. cautum fuit, quod excommunicationes illæ, † quæ 7 monitionibus præmissis ad finem revelationis, aut pro deperditis seu subtractis rebus fiunt, à nemine prorsus praterquam ab episcopo decerni possunt pro re non vulgari, & causa diligenter examinata, c. *quamvis §. 1. sess. 25.* excommunicatus vigore monitorii generalis,*

neralis, censetur excommunicatus quoad Deum, non tamen quoad ecclesiam militantem, à qua vitabitur, c. *quidam* 5. *quæst.* 1. & *ibi post gloss. Can. c. sacerdos* & *ibi post gloss. in verb. nominatim Can. de off. ord. Franc. Marc. quæst.* 645. & 2. *seqq.* & *quæst.* 648. *discutit quinam. sub eo comprehendantur* & *quæst.* 651. & *seq. par. 2.* nec debet propter monitorum generale, nominatim pronuciari excommunicatus, quia ecclesia non iudicat de occultis, c. 1. §. *porro ut eccles. benef. sine dimin. conf. Franc. Marc. d. quæst.* 651. num. 7. *par. 2.* Præterea Concilium Tridentinum in causis judicialibus & civilibus mandat omnibus iudicibus ecclesiasticis, ut quandocunque executio realis vel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri potest, abstineant se, tam in procedendo quam in definiendo à censuris ecclesiasticis seu interdicto, & permittit in causis civilibus ad forum ecclesiasticum pertinentibus contra quoscunque etiam laicos per multas pecuniarias, quæ locis piis ibi existentibus, eo ipso quod exactæ fuerint, assignentur, seu captionem pignorum, personarum distinctionem, per suos proprios vel alienos executores faciendum, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire, & in harum subsidium, §. *sciendum est Instit. de satisd. tut. veleurat.* §. *tam autem, Instit. de inoff. test.* si sit adversus iudicem contumacia, quæ constantius desideret remedium, l. *ordo C. de execut. re jud.* per anathematis murationem & alias pœnas; Iudices autem multas pecuniarias, captionem pignorum, aliasque supradictas pœnas simul cum declaratoria censurarum inferre non possunt, c. *presbyter ibi deponatur*, non tamen *communione privetur* 81. *dist. c. at si clerici* §. *fin. in fine de jud.* & *ibi Can. arg. l. & ita* §. *ff.*

ff. nau. caup. stab. & c. In criminalibus quoque, ubi executio realis vel personalis fieri poterit, à censuris abstineri præcipit, sed si dictæ executioni facile locus esse non possit, permittit Iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti, si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum id postulet, c. *quamvis sess. 25. §. in causis 1. & 2.* quare obiter de his tractabimus.

Excommunicationis species sunt duæ, minor & major, gl. *mag. in c. si inimicus* 21. q. 3. minor & separat à sacramentis percipiendis, 10 c. *ad mensam* §. *evidenter* & §. *seqq.* 11. q. 3. non etiam ministrandis, c. *si celebrat de cler. excom.* & c. *minist. c. duobus* & *ibi gl. mag. h. t.* excludit ab electione, non activa, sed passiva, redditq; ipsum excommunicatum inhabilem ad quodcunque; ecclesiasticum beneficium consequendum indistincte, non attentata scientia vel ignorantia elegendi, vel conferentium, gl. *in verb. scienter in c. si celebrat* & *ibi Can. de cler. excom. & c. minist. Garc. de benef. par. 7. c. 13. n. 27.* & *seqq.* nisi prius absolvatur, quia ille qui eligitur, vel promovetur ad aliquod beneficium, principaliter eligitur, ut exerceat se in sacramentis ecclesiæ, & per minorem excommunicationem ab illorum perceptione est privatus, c. *si celebrat* & *ibi Pan. n. 3.* & *Can. post gl. mag. in verb. nec eligere prohibetur de cler. excom. minist. non privat exercitio eorum, quæ ratione jurisdictionis sibi competunt, d. c. si celebrat in primo, non solet proferri & ab homine, Sylvest. in verb. excomm. 11. 4. n. 2. in fi. Dec. in l. semper in obscuris n. 14. ff. de reg. jur. sed infligitur ab ipso jure in novè casibus. secundum sylvestrinam in verb. excommunicatus 4. qui ad duos casus reducuntur, gl. *mag. in c. si inimicus* 11. q. 3. quorum 1. est, quando quis committit peccatum mortale, c. *audi* §. *alio vero modo* 11. q. 3. liquidum est occultum, est*

est suspensus solum quoad Deum, si vero notorium est, est etiã suspensus quoad ecclesiã, *c. vestra & c. si & ibi gl. pen. de cohab. cler. & muli. 2.* Est, quando quis participat cum excommunicato majore excommunicatione in locutione, oratione, salutatione, commestione, non autẽ in ipso crimine, *c. nuper §. in secundã & c. si concubina & ibi gl. h. t. c. statumus h. t. in 6.* Qui scienter in crimine communicat criminoso, ei consiliũ impẽdendo, auxilium vel favore, incurrit majore excommunicationem, & ratione damnati criminis videtur in eũ iudicẽ delinquere, licet ipsius non sit subditus, qui criminofum damnauit, & ab eo ejusque superiore tenetur requirere absolutionem, cum facientem & consentientem par pœna constringat, *c. nuper §. in secundã & §. seq. & ibi gl. mag. & Cau. h. t. de quo*

12 inferius latius dicitur Major ¶ privat sacramentis percipiendis & ministrandis, communionẽ fidelium, *c. pen. hoc tit. ingressu ecclesiã, c. clericos in fine & ibi gloss. fin. 2. i. distinct. c. perlectis §. ad ostiarium 25. distinct. Panorm. in c. num. 5. de except. & ab omni actu, salutatione, locutione, commestione, & oratione, c. excommunicatos c. cum excommunicato & c. seqq. 11. quãst. 1. contractu, c. postulastis & ibi Ioan. And. num. 2. de cleric. excomm. ministr. & actu etiam legitimo, c. exceptionem & ibi DD. de except. ut puta actione, petitione manurentionis, *Marches. de commis. par. 3. fol. 353. Gregor. 15. decis. 64. num. 13.* procuracione & testimonio, *c. decernimus hoc tit. in 6. Panorm. in c. olim. num. 6. de accus. & impetracione rescritti, quod & processus per ipsum habitus non valet, si ab excommunicato super alio quam excommunicationis, vel appellacionis articulo fuerit impetratum, c. 1. de rescritt. in 6.* De stylo in Romana curia excommunicatus majori excommunicatione indifferenter commissionem alicujus*

causã potest impetrare, *Ror. decis. 2. hoc tit. in antiq. gloss. in c. 1. in verb. processus vers. circa hanc igitur de rescritt. in 6. & ibi Franc. num. 20. Gem. & Can. communiter, & processus cum eo factus valet, nisi excipiat, Ror. dec. 27. hoc tit. in antiq. c. 1. & ibi gloss. mag. in verb. processus & Canon. de rescritt. in 6. sed si omittitur exceptio non reddit processum nullum, tamen sententia lata vigore rescritti impetrati ab excommunicato est nulla, *Achil. dec. 2. hoc tit. Prob. de monach. num. 2. & Can. in c. 1. de rescritt. in 6.* Ratio differentie est, qui quantum ad processum, commissio facta auditori, distribuit tantum cognitionem, sed postea in iudicando non tribuit jurisdictionem, *Achil. dec. 2. hoc tit. Prob. in d. c. 1. sub num. 2. de rescritt. in 6. Cemin. conf. 95. Caputaq. dec. 90. par. 1.* reoque excipienti de excommunicatione contra actorem non obstat communionis replicatio, *c. à nobis de except. quia ejus approbatio, seu habitatio non pender à voluntate rei, Pan. in d. c. à nobis n. 6. & 7. de except. excõmunicatus conventus cogitur defendere, vel per alium, c. intelleximus de jud. vel per semetipsum, quia in illo casu concessum est à jure in odium ipsius excommunicati, quod omnia possit facere quæ ad causam pertinent, & sic jurabit de calumnia, & omnes participantes sibi occasione litis non incidunt in canonem, cum talis communio sit potius ad damnum suum quam ad commodum gloss. 1. in c. cum inter de except. & ibi Can. privat suffragio ecclesiã, quod prodest ad quatuor, videlicet ad augmentum gratiã, quam quis habet, ad merendam gratiam quam non habet, ad protectionem Dei habendam, & ad defensionem ab hostibus promerendam, ideoque excommunicatus dicitur tradi Sathanã, c. audi & c. seqq. c. omnis & c. seq. 11. quãst. 2. Pan. in c. & à**

quorundam sub num. 3. de iudeis &c. privat sepultura ecclesiastica, c. sacris de sepult. fructibus beneficii ipso facto, c. pastoralis §. verum in fin. de appell. Rip. in c. 1. num. 27. de iud. Felin. in c. apostolica num. 12. & seq. de excep. Put. dec. 273. lib. 1. c. prater hoc §. 1. & ibi gl. 1. 32. dist. in utilitatem ecclesiæ convertendis, c. 2. ibi sed ipsi ecclesiæ cedere de off. ord. in 6. c. pen. in fin. de cleric. non resid. Garc. de benef. par. 7. c. 13. tit. de fruct. benef. excom. num. 134. qui enim extra ecclesiam est, nihil nomine ecclesiæ potest possidere, c. quo iure §. item relegantur leges 8. dist. c. 1. & 2. 23. q. 7. ac pensionarium fructibus suæ pensionis, qui remanent penestitularem, Garc. de benef. par. 1. c. 5. num. 131. & seqq. & par. 7. c. 13. tit. de fruct. ben. excom. num. 139. neque debet ei provideri de necessitatibus, nisi fame periret, quia contemnit claves ecclesiæ, & potest sibi providere petendo absolutionem, gl. fi. in fin. in c. pastoralis §. verum de appell. Franc. Marc. dec. 683. par. 1. 2. Garc. de benef. par. 6. c. 13. tit. de fruct. benef. excomm. n. 98. & seqq. sed dum per excommunicationem non percipit commoda, non tenetur ad censum, Bald. in l. fin. num. 1. C. de bon. auct. iud. possid. per l. inter quos §. damni & ibi gl. fin. ff. de damn. infect. omni potestate administrandi beneficium etiam in temporalibus, c. veritati in fine de dol. & consum. Pan. in d. c. pastoralis §. verum num. 18. de appell. ideoque beneficio excommunicati deputatur œconomus per superiorem, aut Vicarium temporalis, gloss. fin. in c. clericus victum 91. distinct. c. per venit el. 2. de appell. arg. c. cum ex eo de elect. in 6. Garc. de benef. par. 7. c. 13. ubi ampliat 6. mod. & limitat tribus n. 90. usque ad fin. tit. de fruct. benef. excomm. & c. non privat beneficiis obtentis, Garc. de benef. par. 7. c. 13. tit. de fruct. benef. excomm. n. 90. & seqq. Pan. in c. 1. n. 24. de iud. & ibi Can. nisi in excommunicatione perse-

veraverit per annum, Pan. in c. postulasti nu. 7. de cleric. excomm. minist. per c. 1. de iud. Ioan. And. in c. cum bona sub num. 11. & 12. de atat. qualit. præsicien. Butr. in c. 1. num. 20. & 43. de iud. & ibi Can. Card. Seraph. decis. 1285. per totam Rot. Farin. decis. 172. num. 7. que tradit quomodo in sorde sententia probetur par. 1. inhabilitat ipso iure ad omne beneficium ecclesiasticum consequendum, l. postulasti de cler. excomm. & c. minist. & ibi Pan. & Can. notante Covar. in c. alma mater in prioris parte §. 7. in prin. de sent. excom. in 6. Garc. de benef. par. 7. c. 13. per tot. ubi ampliat octo modis & limitat tribus, etiam ex resignatione in favorem excommunicati facta, Put. dec. 11. de renunciat. Zab. in clem. 1. vers. ipsius num. 4. de penit. Covar. in c. alma mater §. 7. n. 2. par. 1. vers. quinto hinc constat de sent. exc. in 6. excommunicato tempore collationis & captæ possessionis non datur manutentio, Greg. 15. decis. 64. num. 3. & ibi addit plures cumulat. licet contrarium teneat Menoch. remed. ult. retinen. nu. 43. in fi. & Garc. de benef. par. 7. c. 13. n. 89. & spoliato non datur restitutio, Rot. decis. 5. de sent. exc. in antiq. Put. deci. 78. lib. 3. Garc. de benef. par. 1. cap. 5. n. 130. & seqq. in pensionario excommunicato. Conferens scienter excommunicato beneficium, tamdiu debet à beneficiorum collatione per superiorem absque alia monitione suspendi, donec super hoc veniam consequi mereatur, c. postulasti de cleric. excomm. minist. & ibi Pan. n. 3. & 6. nec hoc casu habet locum c. grave de præbend. Ignoranter conferens non punitur, collatio tamen non tenet, quia conferentis ignorantia non potest excommunicatum habilitare, arg. c. innotuit de elect. et si excommunicatus absolvatur, non convalescit collatio interim facta, nisi impetrata fuerit nova provisio, vel ab episcopo, vel à Sede apostolica, quando propter contemptum

Sedis

Sedis apostolicæ excommunicatus fuisset, vel talis foret excommunicatio, à qua solus Papa potest absolvere, d. c. *postulasti* & ibi *glos. ord. & marg. de cleric. excomm. ministr. & ibi lo. And. num. 6. c. cum bona de atar. qualis. & ord. præsic. & maxima* censetur capitis diminutio, *gloss. in §. maxima in verb. Interdictum instit. de cap. diminut. & ibi Dd.* proprie tamen non æquiparatur deportationi, neque etiam relegationi, sed similitudo procedit in aliquibus, non in omnibus, *Pan. in c. pastoralis §. verum sub num. 18. de appell. excommunicatio* obijci potest coram Iudice sæculari, l. 1. *Cod. de jur. & fact. ignor. & ibi not. l. placet & ibi Bart. c. de sacros. eccles. & ibi Dd.* sed per eum remitti debet ad Iudicem ecclesiasticum, coram quo est probanda, adeo quod etiam per instrumentum non potest probari coram Iudice sæculari, c. *si iudex laicus hoc tit. in 6. & ibi not. Bald. in l. 3. num. 6. & 7. C. de iud.* quia instrumentum productum coram iudice non competente non probat, cū omnis probatio fieri debeat iudici competenti, l. 2. *C. de edend.* Plures effectus excommunicationis cumulat summa Angel. in verb. *excommunicatio ultimo & c. & ibidem summissæ ad quos me remitto.* Respectu ipsius excommunicati trahit secum executionem paratam maior excommunicatio, statimque operatur quoad omnes suas potentias, nec est necessaria declaratio, unde si iudex etiam in obligatum vigore obligationis Cameralis ferat decretum de solvendo nisi infra tres, virtute huius decreti illico est excommunicatus, si ille non solverit infra tres dies, & licet occultus esset excommunicatus etiam non publicatus, collatio ei facta non tenet, *Pan. in c. postulasti num. 4. de cler. excom. ministr. pulchre Cassad. dec. 1. de prab. Franc. Marc. dec. 967. per totam par. 1. & excommunicatus ab episcopo u-*

nus ecclesiæ, est necessario excommunicatus quoad omnes ecclesias, c. *si quis 1. & 2. c. curia 1 1. q. 3. c. ad repr. de off. ord.* sed respectu fidelium, ut teneantur vitare excommunicatum sub prætextu excommunicationis, vel cuiuscunque censuræ à Canone vel ab homine promulgatæ, sive in divinis sive extra, aut interdictum Ecclesiasticum observare, non operatur præterquam in duobus casibus, 1. quando sententia excommunicationis, vel censuræ huiusmodi nominatim & publicè & expressè fuerit publicata, & denunciata, 2. quando qui est manifestus percussor clerici, licet non sit denunciatus, *Felin. in c. Rodulphus n. 38. in fine num. 39. de rescript. ac melius & distincte Cand. aureum par. 2. de excomm. n. 70. & 75. & pluribus seqq. ubi refert decreta Concilii Constantien. & Basilien. & dicit sequendum esse decretum Concilii Constant. à me relatnm & plures doctores citat Garc. de benef. par. 7. c. 14. n. 36. & pluribus seqq. & jura antiqua circa evitacionem excommunicatorum sunt correctæ: facta est autem dicta constitutio à Concilio Constantien. in favorem fidelium, & nullo modo relevat ipsum excommunicatum, vel alia censura Ecclesiastica nodatum, quia excommunicato non vitare multo magis quam non vitari periculorum existit, non vitare siquidem (cum in eo sit) excommunicatus sine delicto non potest, sed cum ex aliis pendeat, sine suo delicto, poterit non vitari, c. *illud §. licet autem de clericis excom. ministr. c. si quis Episcopus damnatur & cc. seqq. 1 1. quest. 3.* hinc infertur quod si fidelis in communionem civili incipit prius communicare cum excommunicato, ex dicta constitutione Concilii Constant. neutrum peccare, quia fidelis habet privilegiū, & excommunicatus similiter non peccat respondendi, quod conceditur illi in favo-*

tem fidelis, quando verò ipse excommunicatus prior incipit communicare, cum fide-
 li, peccat sicut olim, *Cand. aur. par. 2. de excom. n. 78. plures citans*. Item quod licet à fidelib⁹ petantur Sacramenta à parochio excommuni-
 cato, sed non denunciato, nec tunc pec-
 care excommunicatum parochum, modo
 ipsum pœniteat de peccato, quodq; paro-
 chus requisitus licet administret Sacramēta
 excommunicatis nō denunciatis, sed paro-
 chum excommunicatum non denunciātū,
 qui spontē se ingerit divinis, aut excommu-
 nicatum non denunciātū petentem sibi ad-
 ministrari sacramenta peccare sicut olim,
*Cand. aur. par. 2. de excomm. n. 79. & 80. plures
 citans*. Operatur excommunicatio dictos ef-
 fectus quoad homines, sive iusta sit, sive etiā
 injusta, c. 1. 11. qu. 3. ex animo, vel ex ordine,
 sive ex causa, c. si episcopus 11. qu. 3. gl. in summa
 11. qu. 3. c. sacro & ibi glos. in verb. iusta fuerit
 hoc tit. nisi sententia excommunicationis
 foret nulla ex defectu jurisdictionis, ut si de-
 legatus ferat sententiam excommunicatio-
 nis in causis sibi non commissis, c. cum olim
 Abbas de off. deleg. & ibi Innoc. n. 4. & Can. aut
 ex aliis casibus quos 12. cumulat gl. in cap.
 præsenti in verb. ad cautelam, & ibi Can.
 hoc tit. in 6. nam excommunicationis nul-
 lius, nullus est effectus, c. per tuas h. tit. & ibi
 gloss. & Dd. c. solet hoc tit. in 6. Non licet com-
 municare cum excommunicato denuncia-
 to vel manifesto percussore clerici in con-
 tētis infra scripto versu, os, orare vale com-
 munitio, mensa negatur, si pro delicto quis a-
 nathema efficiatur, c. statuimus & ibi gloss. in
 ver. alius h. tit. in 6. & Can. Cand. aureum par. 2.
 de excom. n. 81. & seqq. & communicans sem-
 per incurrit veniale, nō mortale peccatum,
 Io. And. in c. sacris n. 20. & seqq. ubi excipit sex
 casus in quibus est mortale peccatum de his qua vi-
 metusq; caus. fiunt Franc. in c. statuimus n. 3. &

ibi Gemin. n. 8. h. tit. in 6. & Can. exceptis cer-
 tis personis qui excusantur communicantes
 communicatis in dictis casibus qui infra-
 scripto versu comprehenduntur.

Hæc anathema solvunt ne possit obesse,

Vtile, c. si vere c. cum voluntate in princ. & d.
 1. h. t. lex, c. inter alia h. t. c. quoniam multos 11.
 quest. 3. humile, c. quoniam multos 11. quest. 3.
 resignorata, d. c. quoniam multos c. sicut 1. d.
 illi præterea de homicid. necesse, d. c. inter alia
 hoc tit. d. c. quoniam multos glos. mag. ponens &
 explicans dictos versus in c. cum desideret & ibi
 Innoc. & Can. h. t. & causa humanitatis por-
 test excommunicato aliquid dari ad susten-
 tationem, d. c. quoniam multos.

Excommunicato omnis competit † de- 17
 fensio realis, ut est exceptio peremptoria rei
 cohærens, ut est exceptio descendens ab actio-
 ne personali, dilatoria solutionis declinatoria,
 qualis est exceptio incompetentiæ judi-
 cis, recusatio, dilatoria ratione temporis
 feriat, loci incongrui, rescripti subreptitii,
 vel inepti libelli, & quælibet alia exceptio
 tendens ad suam defensionem, c. cum inter
 de except. & ibi gloss. mag. in verb. defensio &
 Can. Io. And. in c. à nobis num. 7. de except. & ibi
 Can. Socin. in c. sacris n. 363. & seqq. hoc tit. ac
 replicatio, ut ago contra te ex mutuo, exci-
 pis de pacto de non petendo, replico de pa-
 cto de petendo, tu opponis contra replica-
 tionem, excommunicationem, certè hæc
 duplicatio non obstat replicationi, quia re-
 plicatio se habet ad exceptionem, sicut ex-
 ceptio ad actionem, est enim replicatio
 quædam defensio contra exceptionem, In-
 stit. de replicat. in princ. absurdum enim foret
 quod haberetur respectus ad pactum de nō
 petendo, & non ad pactum sequens de pe-
 tendo, Pan. in c. à nobis n. 12. de except. Specul. in
 tit. de except. §. fin. n. 3. & 4. & sic reus non po-
 test excipere de excommunicatione contra
 repli-

replicationem, sed bene potest excipere contra personam aitoris, ut repellatur à iudicio, quia excommunicatio in qualibet parte iudicii opponitur, c. *exceptionem de except. c. 1. de except. in 6.* Item competit excommunicato appellatio, non quidem ab excommunicationis sententia, quam dicit iustam, sed super alio articulo, vel alia causa, & si opponatur sibi de excommunicatione, potest replicare quod de hoc non est disputandum, quia tenet locum rei, c. *fin. de except. Pan. in c. per tuas n. 7. hoc tit.* Quinimò si excommunicatus conveniatur super eo pro quo fuit excommunicatus injustè, potest excipere, quod non tenetur respondere, nisi sibi restituantur communio hominum qua fuit injustè privatus, dummodo ostendat quod injustè fuit excommunicatus, gloss. 1. in fine in c. *cum inter de except. Rot. decis. 14. hoc tit. in antiq.* præterea excommunicatus potest intrare religionem, c. *1. de eo qui furt. ord. suscepit*, contrahere matrimonium, c. *significasti de eo qui duxit in matr. quam poll. optare*, quia non est nova collatio, Rot. decis. 8. hoc tit. in antiq. c. *si. cum ibi not. per Archid. & Can. de consuet. in 6.*

18 Infigitur excommunicatio † maiorali quando à jure sive canone, qua quis ob delictum, c. *episcopi & ibi gl. 1. & Canon. 1. 1. q. 3.* ab ipso solum canone absque iudicis ministerio innodatur, quæ excommunicatio canonis, & alio vocabulo latæ sententiæ excommunicatio nuncupatur, c. *nuper §. in secundo & ibi Can. hoc tit. cap. cura in fine 1. 1. quæst. 3.* qualis casus triginta glos. enumerat in c. *eos qui in verb. Canonis hoc tit. in 6.* & ibi Franc. & quinquaginta glos. in clem. 1. in verb. *canonis hoc titul.* requiritur tamen citatio, & necessaria est sententia declaratoria super facto, nisi sit publicum & notorium, & ab ea potest appellari, ut latius

tractatur per Dec. post Panorm. num. 10. & Canon. in c. *pervenit el. 1. de appell. aliquando infligitur † à iudice potestatem habente, & hæc dicitur à iudice sive ab homine, aut judicialis excommunicatio, quia iudicis ministerio infertur, d. c. nuper §. in secundo hoc tit. ratione contumaciæ tantum, c. episcopi & ibi gloss. 1. 1. 1. quæst. 3. de qua constare debet in actis, c. sacro §. caveant & ibi Pan. n. 4. hoc tit. sive contumacia consistat in non veniendo, sive in parendo, Panorm. in rubric. huius tit. in princ. Pan. in c. officii nu. 2. hoc tit. & ibi Can. c. ex parte & ibi Pan. num. 3. & Can. & cap. cum olim verb. signif. aut in non satisfaciendo, etiam de fructibus non liquidatis, aut de alia incerta quantitate, in qua extitit generaliter condemnatus, & non relaxatur donec plene fuerit satisfactum, Rot. decis. 5. de re jud. in nov. c. *pastoralis §. verum & ibi Can. de re jud.* sed hoc casu iudicatus comparens & offerens se paratum satisfacere, non potest publicari, Achill. decis. 1. hoc tit. arg. cap. *solet hoc tit. in 6.* multæ autem sunt differentiæ inter excommunicationem latam à canone seu statuto & proferendam ab homine cumulata per Franc. in c. *Romana §. caveant num. 4. hoc tit. in 6.* & ibi Can.*

Fulminant excommunicationem † solus 20 episcopus cum solemnitate, c. *debent 1. 1. quæst. 3.* absque illa solemnitate omnes prælati inferiores, qui ordinariam habent jurisdictionem, c. *cum in ecclesiis de maior. & obed. & ibi Pan. in 2. not. c. cum ab ecclesiarum & ibi Pan. n. 3. de off. ord. delegatus apostolicus simpliciter sine aliqua forma expressa, c. 1. & c. præterea de off. deleg. Curati de jure cōmuni non possunt excommunicare, Pan. in c. 2. nu. 10. & in c. 3. in fine n. 1. de off. ord. c. nemo & ibi gloss. 1. 2. quæst. 1. Abbatisa excommunicare suspendere ab officio, vel interdicare non potest*

potest ea suspensione & interdictione quæ inducit irregularitatem, sed bene suspendere à beneficio, vel recurrere potest ad superiorem, ut suam sententiam mandet executioni, & excommunicet inobedientes, c. dilecta & ibi gloss. mag. Pan. numer. 5. & Can. de maior. & obed. quia censuræ pertinent ad claves ecclesiæ, c. nova de penit. c. tanta de excess. pralat. præterea excommunicare non possunt prælati excommunicati, interdicti, suspensi à jurisdictione, c. audivimus c. aperte 24. quest. 1. c. tanta & ibi gloss. in verb. inanes de excess. pralat. quia illi jam antea fuerunt prostrati unde quemlibet ejicere non possunt extra ecclesiam, gloss. pen. in c. fin. de ord. ab episc. qui renunc. episcop. c. aperte 24. qu. 1. intrusi in beneficio, late Gemin. in c. propter num. 2. 19. dist. Felin. in c. veniens num. 2. & 3. de accusat. & qui non servarunt interdictum positum à Sede apostolica, quia sunt suspensi ab omni beneficio, officio & jurisdictione, c. fin. de excess. pralat.

21 Excommunicari potest ¶ subditus & inferior respectu excommunicantis, c. à nobis el. 1. hoc tit. c. Romana §. 1. h. tit. & excommunicatus iterum potest excommunicari pro eadem causa & pro diversis, ab eodem iudice, & à diversis, c. Engelstrudam 3. quest. 4. & ibi gloss. fin. cap. officii & ibi gloss. 1. h. tit. & Pan. c. ita quorundam in fine de judais, & c. ac etiam excommunicatus à jure pro certo delicto potest à superiore iterum excommunicari pro eodem delicto aliter non reiterato, nec contumacia aliter de novo contracta, c. ita quorundam de judais & c. reprehensibilis & ibi Panorm. num. 7. de appell. & Canon. Ratio est quia duo sunt effectus excommunicationis, ejiciendi extra ecclesiam, & eictum confirmandi, sive ut verbis Doctorum utar, dejectio & legatio, quantum ad primum effectum excommunicatus excom-

municari non potest, quantum ad secundum potest, gloss. in d. c. Engelstrudam in fine 3. quest. 4. Anchar. in c. ita quorundam post gloss. in verb. excommunicationum. 7. & seqq. de judais & c. gloss. 1. in c. officii & ibi Can. hoc tit. similiter infamis iterum infamari potest, l. palam §. que in adulterio ff. de rit. nupt. excommunicari non potest maior ab inferiore, c. inferior & ibi gloss. 1. mag. & c. deniq. 21. distinct. universitas & collegium, ne contingat innoxios ligari, c. Romana §. fin. h. tit. in 6. mortui pro criminibus in vita commissis, quia jam sunt extra ecclesiam, & non sunt homines, sed poterit Iudex declarare dum viverent in excommunicationem incidisse, cap. damnationes §. his autoritatibus & cap. sane el. 2. 24. questione secunda.

Sententia excommunicationis ¶ ferri debet in scriptis, capite primo hoc tit. in 6. præmissa competenti personali, Rot. decis. 2. num. 52. de rescript. in nov. & decis. 1. num. 3. & 4. de feriis & decis. 11. de dol. & contum. in nov. & decis. 28. num. 5. de appell. in antiq. cap. si adversarius & ibi not. de eo qui mitt. in poss. causa rei secu. Sarnen. in reg. de annali questione 48. in fi. Felin. in c. cum contingat sub num. 10. vers. tamen cave de rescript. c. sacro hoc tit. cap. cum speciali de appell. monitione trina, vel una pro omnibus ut se corrigat facta nominatim cū intervallo dierum, c. sacro ibi gloss. 1. & Can. hoc tit. c. statuimus & ibi gloss. in verb. monitionem canonicam & c. constitutionem hoc tit. in 6. non pro parvis aut levioribus causis, aut rebus minimis, cap. episcopi & ibi gloss. in in ver. minimis & c. nullus 11. quest. 3. sed ex causa rationabili quæ sit manifesta, & coram eo probata, cap. sacro §. caveant hoc tit. & ibi Pan. num. 4. & Can. c. nemo 2. quest. 1. non enim sufficit quod sit nota soli prælato, c. si tantum & c. placuit 6. quest. 2. præterita vel præsentia non futura, c. Romana §. caveant hoc tit.

rit. in 6. & ibi Anchar. sub num. 4. & in sententia expressa, c. 1. §. quisquis hoc tit. in 6. ac à Iudice sedente in scriptis recitari, c. fin. §. fin. de sent. & in re jud. in 6. Anchar. in terminis nostris in c. praterea 40. num. 3. in fine num. 4. & §. in fine de appell. & Can. dato sententiæ exemplo excommunicato, intra mensem ad ejus requisitionem, super qua requisitione debet fieri publicum instrumentum, vel litteræ testimoniales confici sigillo authentico cõsignatæ, d. c. 1. §. quis hoc tit. in 6. Si quis Iudicium aliter tulerit sententiam excommunicationis per unum mensem, excepti episcopis & superioribus prælatis, c. quia periculorum hoc tit. in 6. ab ingressu ecclesiæ & divinis officiis est ipso jure suspensus, & si contingat eum divina officia exequi sicut prius in quocunque officio & quibuscunque horis incurrit irregularitatem, super qua non nisi per summum Pontificem poterit dispensari, Superior ad quem recurritur excommunicationem sine difficultate relaxat, & latorem excommunicato ad expensas & omne interesse condemnat, & alia punit animadversione condigna, d. c. 1. §. si quis & §. seq. & §. fin. hoc tit. in 6. nam sententia excommunicationis lata non servato prædicto ordine, tenet, si lata fuerit per ordinarium, secus si per delegatum, c. 1. & ibi glos. in verb. causam in fine & in verb. propter quam hoc tit. in 6. Rot. decis. si post num. 3. vers. praterea de appell. in nov. Rot. decis. 10. & decis. 23. hoc tit. in antiq. Felin. in c. sacro sub num. 2. vers. fallit hoc tit. plures citans. Eadem observari debent in suspensionis & interdicti sententiis, dict. cap. 1. §. & hac eadem hoc tit. in 6.

3 Appellatio ¶ à sententia excommunicationis operatur effectum jurisdictionis devolutivum, non sententiæ suspensivum, c. ad reprimendam de off. ord. & ibi Pan. nu. 58. & 9. c. per tuas hoc tit. & ibi Pan. num. 2. & 9. c. pasto-

Summa in Decretal.

ralis de appell. & ibi Can. ideo potest ¶ excom-²⁴
municatus non obstante appellatione publicari, quia excommunicatio secum trahit executionem, & excommunicatus per denunciationem amplius non ligatur, c. pastoralis §. verum de appell. & ibi Pan. n. 22. & Can. c. sacro hoc tit. c. is cui §. sane & ibi Franc. hoc tit. in 6. quod procedit in sententia excommunicationis & censurarum ¶ pure lata, secus si²⁵
lata fuerit, aut præceptum factum fuerit ad solvendum. Præpos. in c. praterea el. 2. in fine de appell. & Can. conditionaliter, nisi infra sex dies, vel aliud tempus, etiam cum clausula ex nunc, & medio tempore ante eventum conditionis jurisdictionis fuerit quocummodo finita, Franc. in d. c. praterea num. 11. & ibi Præpos. num. 9. quia post extinctam jurisdictionem judicis, impossibile est dicere quod Judex tempore purificatæ conditionis fulminaverit excommunicationem, quia extremum à quo non est habile actu, Bart. in l. si u qui pro emptore num. 8. & 52. & ibi Dd. ff. de usucap. Bald. in l. gallus §. si ejus qui num. 4. in fine ff. de lib. & posthum. Zab. in clem. quod circa de elect. aut si medio tempore ante eventum conditionis fuerit appellatum, etiam post decem dies à lata sententia, Pan. in d. c. praterea num. 8. Boich. in princ. distinguit Franc. num. 8. quia tunc appellatio nedum devolvit cognitionem & executionem, verum etiam suspendit jurisdictionem judicis, ac sententiam excommunicationis & censurarum c. Praterea 40. de appell. & ibi Pan. num. 11. & Can. Socin. in c. sacro num. 124. & seqq. de sent. excomm. vi subsecuta denunciatio sit ipso jure nulla, Gemin. in c. licet num. 3. & Can. de sent. excomm. in 6. idem Gemin. cons. 99. num. 3. 4. & seqq. Item procedit in publicatione excommunicationis latæ à iudice ordinario, secus secundum aliquos in excommunicato à delegato,

Kk

argum.

argum. c. pastoralis §. 1. de off. deleg. Capel. Tholof. quest. 300. & seq. & ibi late adden. quia cum constet de excommunicatione quæ injusta est timenda, potest publicari non obstante quacunque appellatione, dummodo Judex non detulerit appellationi & per hujusmodi delationem jurisdictionem à se abdicaverit, Pan. in d. c. pastoralis §. verum num. 22. & Can. Achill. decis. 4. hoc tit. sed non procedit in sententia † declaratoria incurtus censurarum propter sententiam excommunicationis latam ei canone, Dec. in c. pervenit el. 1. num. 10. 11. & 12. de appell. & ibi Pan. num. 5. & 6. Zab. in clem. 1. §. si quis autem nu. 10. de sequest. poss. & fruct. & ibi Can. Franc. in c. is cui §. sane in 3. limit. hoc tit. in 6. quia hæc sententia habet annexum factum, in quo potuit Judex decipi, ideoque appellatio suspendit, & requiruntur tres sententiæ conformes, vel propter inobservantiam litterarum apostolicarum ab executore earum, quia per appellationem omnia gesta per executorem resolvuntur in vim citationis, Bald. post gl. in l. de pupillo §. meminisse nu. 2. ff. de nov. oper. nunc. Franc. in c. 1. in fine princ. vers. ultimo quarit de concess. præb. in 6. Achil. d. decis. 4. h. t. n. 10. & generaliter ubicunq; declaratoria non venit post rem judicatam, sed venit post factam, quod requiritur tres sententiæ, vel in executivis non potest Judex in una & eadem sententia canonizare & declarare, c. Romano §. caveant & ibi Franc. in 2. not. & Can. h. t. Franc. in cap. is cui §. sane vers. tertio limita h. t. in 6. Zab. in clem. 1. §. si quis autem q. 11. de sequest. poss. & fruct. Dec. in c. pervenit. nu. 10. & seq. de appell. nisi daretur clausula sine retardatione solutionis pensionis, dixi supra ut eccles. benef. siye dim. aut sententia declararet adesse attentata, & incursum fuisse in censuras, Achill. decis. 3. & decis. 4. in fin. h. tit. Zab. in clem. 1. §. si quis autem in fine de sequest.

poss. & fruct. per c. pastoralis §. fin. de appell. Amplia dictam regulam quod appellatio interposita post sententiam definitivam intra decem dies non revocat per modum attentati excommunicationem medio tempore intra sententiam & appellationem latam, sicut revocat alia attentata, sed necessaria est absolutio, c. venerabilibus §. porro in prin. & ibi glos. in verb. appellatum hoc tit. in 6. quod est limitandum, ut procedat quoad prolationem ipsius sententiæ excommunicationis, monitio vero & denunciatio, & omnia executorialia sententiæ excommunicationis in facto consistentia revocantur per viam attentati, Rot. post Io. Monac. in c. is cui numero 5. & 6. hoc tit. in 6. decis. Si post numerum 3. vers. sed quidquid sit de appell. in nov. pro quo videatur text. in c. dilectis §. quia vero vers. cum interim appellat. interposita procedere non debuerat ad senten. exequen. de appell.

Excommunicatus abstinens † à prohibi- 27
tis excommunicato per hoc non censetur
renunciare appellationi interpositæ, Dec.
in c. gratum. num. 27. & seqq. de off. & pot. jud.
deleg.

Appellans † à sententia excommunica- 28
tionis, & agens de ejus injustitia non audi-
tur probare volens ejus injustitiam, nisi ante
omnia petat absolutionem, c. per tuas & ibi
Pan. numero 3. hoc tit. c. cum contingat §. in
eo de off. deleg. Bal. in d. c. cum contingat in prin-
cip. ne censuram ecclesiasticam contemnere
videatur, & per hoc amplius ex suo con-
temptu ligetur, episcopus † quoque dicens 29
quod juste eum excommunicavit, & petens
super eo probationes suas admitti ad impe-
diendam absolutionem, non est audien-
dus, cum & si pro certo constaret rationa-
biliter in illum sententia excommunicatio-
nis promulgatam esse, nihilominus esset
absolutio impendenda humiliter postu-
lanti,

lanti, ideo protinus est absolvendus, ut sic demum utriusque partis probationibus admittis, utrum iuste vel iniuste ligatus fuerit decernatur, *cap. cum contingat §. verum si proponat de off. deleg. d. c. per tuas §. nos igitur hoc tit.* Archiepiscopus † vel ejus officialis *c. venerabilibus §. porro hoc tit. in 6.* possunt excommunicatos in iudicio vel extra iudicium à suffraganeis in casibus in quibus competit eis iurisdictio, & excommunicatio dicitur iniuste lata, antequam incipiant causam audire ad petitionem partis, vel ex officio iuxta formam ecclesie, *c. cum desideres hoc tit.* videlicet recepta cautione juratoria de parendo juri & satisfaciendo expensis in eventum in quo apparuerint iuste excommunicati, quamvis in hoc excommunicator vel adversarius se opponat, *cap. solet & c. venerabili §. porro hoc tit. in 6. cap. per tuas & ibi glos. in verb. ad cautelam hoc tit. c. qua fronte de appell. simpliciter sive de facto, c. ad presentiam de appell. vel ad cautelam absolvere, nisi ex adverso excipiat quod excommunicatus fuerit pro manifesta offensa vel contumacia ejusque offeratur probatio intra octo dies, qui incipiunt currere ipso jure sine alia assignatione à die exceptionis per Judicem admittæ, Rot. decis. 4. hoc tit. in nov. c. solet hoc tit. in 6. & ibi Can. & si probaverit quod opponit, non relaxatur sententia, nisi prius sufficiens præstetur emenda quando offensa est manifesta, vel competens cautio de parendo juri si offensa est dubia, *cap. solet §. porro hoc tit. in 6. cap. venerabilibus §. porro hoc tit. in 6.* aut quando manifesta est contumacia realiter solvantur expensæ, vel de eis reficiendis cautio fidejussoria vel pignoratitia detur, Rot. decis. 1. & 2. hoc tit. in nov. c. venerabilibus §. porro de sent. excommunicat in 6. capit. primo, & ibi post gloss. Canon de jud. & exceptis*

casibus † in quibus jura prohibent post sententiam appellare, *c. venerabilibus §. porro hoc tit. in 6.* quibus casibus licet non possint relaxare excommunicationem latam, tamen poterunt inhibere ne dictæ excommunicationis sententia mandetur executioni, *c. d. c. venerabilibus §. porro & ibi gloss. in verb. casibus Franc. sub numero sexto, circa fin. Is vero † qui agit de nullitate sententiæ excommunicationis contra se lata, c. solet cap. presenti & ibi glos. in verb. ad cautelam hoc tit. in 6.* vel asserit in sententia excommunicationis intolerabilem errorem patenter fuisse expressum, vel conqueritur se post appellationem à definitiva vel interlocutoria legitime interpositam excommunicatione fuisse innotatum auditur, licet non petat absolutionem pure vel ad cautelam, & utriusque partis probationes admittuntur per quas apparebit an absolutione indigeat conquerens vel denunciandus sit non ligatus, *c. cum contingat §. 1. & 2. ff. de off. jud. deleg. cap. per tuas hoc tit. & ibi gloss. mag. in verb. intolerabilem errorem & ibi Pan. numero tertio.* nec hoc casu debet se gerere pro excommunicato, aut interdicto, aut abstinere ab aliquibus actibus legitimis vel extrajudicialibus aut à divinis, Archid. post gloss. fin. in cap. licet numero tertio, & Canon. hoc tit. in 6. Gemin. conf. 99. numero quarto, & seqq. quia absolutio non est necessaria, ubi excommunicatio est nulla, *Pann. in cap. per tuas numero nono, in fine hoc tit.* tutius tamen † est in hisce casibus petere absolutionem ad cautelam, *c. per tuas §. nos igitur hoc tit. cap. solet cap. venerabilibus §. sed si ex causa & §. pen. & fin. hoc tit. in 6.* citato illo pro quo lata est sententia, vel iudice qui illam tulit, Boich. in cap. per tuas numero septimo, hoc t. quia non petita absolutione, is qui ad probandum admittitur, pendente probationis

articulo in cæteris quæ, ut actor in iudiciis attentaverit, interim evitatur, extra iudicium verò in officiis, postulationibus & electionibus, ac aliis legitimis actibus nihilominus admittitur, *d. c. soles §. fin. hoc tit. in 6. & ibi gloss fin. Franc. & Canon. cap. pastoralis §. fin. & ibi gloss pen. de appell.* quibus convenit stylus Curia, juxta quem in quibusvis impetrationibus ad effectum validitatis & subsistentiæ illarum concedi consuevit absolutio ab excommunicatione, *Navar. conf. 28. num. 18. & 21. hoc tit.* quæ non prodest in fordescentibus juxta regulam Cancellariæ de infordescentibus, falsificantibus litteras apostolicas, aut in eis manum apponentibus, impediens nuncios apostolicos, hæreticos, *Mandos. de sign. grat. tit. absolutio ab excommunicatione vers. absolutio ab excom. non suffragatur & c. & vers. seq. non juvat irregularem, Navar. conf. 17. num. 1. de cler. excom. minist. Paris. de resign. lib. 4. questione 3. num. 32. & seq. & numer. 40.* Rota absolvit, prævia citatione partis adversæ ad effectum validitatis sententiæ, *Mandos. de sign. grat. tit. absolutio ab excommunicatione vers. Rota etiam*
 34 *quando.* Rota tamen semper consuevit absolute à censuris latis in partibus ad cautelam cum reincidentia ad beneplacitum, *c. ad reprimendam in fine de off. ord.* etiam absque aliqua causæ cognitione, quando commissa est causa appellationis & nullitatis, *cap. per tuas §. nos igitur hoc tit. Cesar. decis. 1. h. tit. Put. decis. 39. lib. 1.* licet à censuris latis in Curia non det absolutionem, nisi aliter constet de nullitate, *Put. decis. 39. lib. 1. c. ad audiendam de appell. c. apostolica de cleric. excom. minist.* Contra eum qui petit absolvi, non probatur excommunicatio propter hoc quod petit se absolvi, nisi legitimis documentis probetur, *Innoc. in c. cum dilectus nu. 9. de ord. cogn. Franc. in c. licet num. 5. hoc tit. in*

6, *Rota decis. 11. hoc tit. in antiq. excommunicationis tamen sententia post appellationem legitimam promulgata per negligentiam appellantis appellationem suam minimè prosequenti non convalescit, c. licet hoc tit. in 6.* quia non capit effectum à taciturnitate, vel tempore, sed ex potestate excommunicantis, quæ nulla erat post appellationem legitimam quæ jurisdictionem suspendit, unde sententia excommunicationis postea lata non tenet propter jurisdictionis defectum, *argum. c. auditus de elect. c. non firmatur de reg. jur. in 6. c. quod ab initio de reg. jur. gloss. in d. c. licet in verb. convalescat & Can. tum* quia excommunicatio & eius effectus nunquam stant in suspensio, sed statim, aut tenuit, aut fuit nulla, licet nos possimus dubitare de eius validitate ante exitum appellationis, *Panorm. in c. pastoralis §. verum n. 14. & 15. tradit an gesta per excommunicatum valida sint de appell.* Idem juris est si desertio insurgat ex renunciatione tacita vel expressa, *c. sollicitudinem in fine de appell. Franc. in d. c. licet post Ioan. And. sub num. 1. h. tit. in 6.* sed deserta tamen appellatione, non solum sententia à qua extitit appellatum mandatur executioni, *c. ex ratione de appell.* sed etiam quæcunque alia postea lata quæ ab ea dependet, puta excommunicatio quæ exequi dicitur cum excommunicatus nominatim, specialiter & expresse denunciatur, & nedum in judicialibus, sed etiam in extrajudicialibus evitari, ac à legitimis actibus removeri debet, quousque docuerit coram Iudice à quo, vel alio quocunque competente Iudice quod post appellationem legitimam excommunicatus fuerit, vel alias de ipsius sententiæ nullitate, *cap. licet hoc tit. in 6. & ibi Franc. & Canon.* Ratio est quia quæstio nullitatis non retarda executionem, sicut nec alia quæ requirit altiore indaginem, *c. de*
 cæteris

caetero de re iud. l. 4. §. condemnatum ff. de re iud. & ideo donec constet de ipsius sententiæ nullitate, suos fortitur effectus, & gesta per illum excommunicatum & denunciatum medio tempore non tenent, nisi fortè ratione publici officii, *Panorm. in d. c. pastoralis §. verum num. 15. de appell. & si immiscet se divinis, non incurrit irregularitatem, c. ad presentiam c. dilectis in fine de appell. Archid. in c. licet n. 3. hoc tit. in 6. Gemin. conf. 99. n. 4. quia non contempfit disciplinam, c. apostolica de cler. excommunic. minist. & ibi not. facit c. fin. de constit. in 6. notant Archid. & Canon. in dict. c. licet h. t. in 6.*

Qui potest ligare, potest absolvere, & qui potest absolvere potest etiam ligare, c. inferior & ibi gloss. 1. ponit fals. ad illas regulas 21. distinct. nam regulariter excommunicatum 37 † ab homine, alius homo non absolvit, c. cum ab ecclesiarum c. pastoralis & ibi Felin. n. 9. ubi ampliat & limitat de off. ord. cap. ab excommunicato de rescript. & ibi gloss. & Canon. nisi vel fuerit appellatum ab eo, vel ipse fuerit negligens, gloss. mag. in c. si inimicus 11. quæst. 3. & ibi Canon gloss. fin. in c. si episcopus forte 11. 38 quæst. 3. unde Archiepiscopus, † vel eius Officialis excommunicatos ab inferioribus prælatis suffraganeorum suorum absolvere non potest, quia nec excommunicantium, nec excommunicatorum est iudex, c. venerabilibus in princip. hoc tit. in 6. excommunicatum † ab ipsis suffraganeis vel eorum officialibus potest absolvere in tribus casibus. Primus est, si ab ipsis partibus litigantibus ad eum fuerit provocatum, si sine appellationis interpositione aliqua ipsarum de excommunicatione contra eam lata pro re aliqua querimoniam deponat, non poterit ei absolutionem impartiri, quia per viam querelæ à subditis suffraganeorum suorum contra eorum subditos adiri non potest, d. cap.

venerabilibus in princip. versic. sed si excommunicatus. Secundus est, quando † excommunicatus deponit querelam coram eo de suffraganeo super injusta excommunicatione, ut imponatur ei pœna, secus autem si conqueratur de ipso, ut relaxetur huiusmodi sententia contra se ab eo pro alio promulgata, quia tueri hanc causam, non ad ipsum suffraganeum, sed ad eum pro quo est sententia lata spectat, d. c. venerabilibus in princip. versic. sed si excommunicatus. Tertius est, quando † suffraganeus extra iudicium pro suorum jurium defensione, vel etiam in iudicio ex suo procedens officio, inquirendo videlicet, vel quid simile agendo, aliquem excommunicat, d. c. venerabilibus in fine princip. quia suffraganeus hoc casu coram Archiepiscopo conveniendus est & causam suam defendit, sed notabilis in eo est differentia, quod jure decretalium Archiepiscopus † per querelam aditus non absolvit excommunicatum à suo suffraganeo, nisi prius eum remittat, c. ad reprimendam & ibi per illum text. notat Panormitan. in tertio not. de off. ord. sed quando per appellationem causa ad eum defertur, est in eius optione an velit remittere, nisi forsitan episcopus subditum suum propter manifestum excommunicasset excessum, quem metropolitanus non debet absolvere, nisi suffraganeus requisitus absolutionis beneficium sibi malitiose denegaverit, c. per tuas paragraph. nos igitur versic. quod si absolutionis & versic. finali & ibi Boich. num. 4. hoc tit. Ex constitutione Innocentii quarti posita sub hoc titulo in sexto, tres casus distinguuntur, an excommunicatio sit justa vel injusta, aut dubitetur, an justa vel injusta sit, si certum sit excommunicationem esse justam, superior, nisi periculum sit in mora, excommunicatum ad excommunicatorem proflus remittere

Kk 3 tenerur,

teneretur, nec debet eum absolvere nisi excommunicator requisitus malitiose illi beneficium absolutionis deneget exhibere; si certum est eam esse injustam, nequaquam remittendus est excommunicatus ad excommunicatorem, sed debet sine difficultate aliqua mox absolui, quod si dubitetur an iusta sit, vel injusta, superior nisi excommunicatori deferat, potest illam relaxare juxta formam ecclesiæ, ubi autem superiori competit de excommunicatione cognoscere, absolutio sive relaxatio, quam ipse fecerit, tenet, licet forsitan sit injusta, quoniam contra jus litigatoris absolvit, c. *venerabilibus* §. *sane* 43 h. tit. in 6. Episcopus ꝑ excommunicationē latam à prælato inferiore sibi subdito potest relaxare si est irrationabilis, si autem est rationabilis facit eam inviolabiliter observari, & sine congrua satisfactione & absque eiusdem inferioris prælati conscientia non relaxat, c. *cum in ecclesiarum* & ibi *Panorm. n. 3.* & *Canon. communiter de Officio Ordinar.* si tamen eam de facto relaxet tenet absolutio; *gl. fin. in d. c. cum in ecclesiar. & ibi Boich. plures cumulans, & Can. quia Episcopus est iudex ordinarius; omnium qui in tua Diœcesi sunt, c. de persona 11. qu. 1. dictum est supra tit. de Offic. Ordinar.* Papa ꝑ & eius Legatus à latere absolvent excommunicatos ab aliis, eisque iniungunt, ut ordinariorum suorum, vel aliorum quorumlibet suscepturi pœnitentiã ab eisdem, cõspectui se præsentent, & passis injuriam seu his quibus propter hoc obligati existunt, satisfactionem exhibeant competentem, c. *eos qui* §. *idem h. tit. in 6.* quia in Curia Romana, vel Legatorum, circumstantiæ, quæ ponderantur in imponendis pœnitentiis, vel quæ sunt arbitranda in satisfactoriis, non faciliè possunt sciri, c. *perpendimus in fin. hoc tit.* & si absoluti, cum primum commodè poterunt non se præsentaverint

aut satisfecerint juxta præscripta, ipso jure reincident in eandem censuram, d. c. *eos qui* §. *idem h. t. in 6.*

Debet sententia ꝑ absolutoria ab excommunicatione ferri cū pœnitentiã psalmo, & tam oratione dominica, quam alia consueta, c. *à nobis el. 2.* §. *absolutionis h. t.* purè nõ conditionaliter, c. *actus de regul. iur. in 6. c. 1.* §. *biduum ff. quoad appell. tit.* præstita ab absolvente, quando excommunicatus fuit pro manifesta offensa sufficienti emendatæ, c. *ex parte 1. de verb. signif. c. venerabilibus* §. *porro hoc tit. in 6. Franc. Marc. dec. 620. par. 2.* juxta proprias facultates, cap. *porro* §. *parochianos hoc tit.* quando absolvitur invitata, in mortis articulo, sufficit promissio de satisfaciendo, c. *in litteris* & ibi *Panorm. numero quinto, de rapt.* vel si pro manifesta contumacia excommunicatus sit, facta reali solutione expensarum, datave de eis reficendis fidejussoria, aut pignoraticia cautione, & sufficienti cautione de stando juri, c. *ex parte el. 1. de verb. signif. Rot. decis. 2. hoc tit. in nov.* manifesta autem dicitur contumacia, vel offensa de qua constat per confessionem, vel legitimam probationem aut rei evidentiam, c. *cum olim de verb. signif.* aut si offensa vel contumacia dubia sit, præstita cautione juratoria competenti, quæ non est de substantia absolutionis, sed datur ad cautelam, c. *cum desideres* & ibi *gloss. in verbo ad cautelam, & in verb. nisi forma ecclesia hoc tit. & Canon.* quod parebit mandato absolventis vel ecclesiæ, c. *ex tenore c. cum desideres c. à nobis el. 2. §. unde hoc tit. dict. c. ex parte 1. de verb. signif. Goffr. in Summ. huius tit. numer. 20.* et si non adimplet quod promissit, ipso jure reincident in excommunicationem, si fuerat excommunicatus à canone, si vero fuerat excommunicatus ab homine, & est absolutus ut supra, si non fecerit quod promissit, non reincident

cidit ipso iure in excommunicationem, præterquam in casibus contentis in cap. eos qui hoc tit. in 6. sed per eundem iudicem in eandem sententiam excommunicationis est reinducendus, cap. *questioni quam de appell. & ibi gloss. pen. & Canon. c. ad nostram & ibi Felin. post Panorm. numer. 2. de iurejur. Rot. decis. fin. hoc tit. in nov. ac debet absolvens præcipere absolvendo, ne unquam faciat contra illum canonem, cui contraveniendo incurrit excommunicationem, nisi in casibus concessis à jure, c. *ex tenore hoc tit.**

46 *tul.* Si quis pluribus † de causis excommunicatus sit à jure vel ab homine, & unam in absolutione expressit, altera subcicita, remanet excommunicatus, quia quot sunt excommunicationes, tot debent esse absolutiones, c. *cum pro causa & ibi post gloss. fin. mag. Pan. & Can. & c. officii hoc tit. c. 1. qui clerici vel vovent & c. & ibi Butr. in 4. not. Goffr. in summ. huius tit. n. 2. & seqq.* Excommunicatus † absolutus omnia pristina jura recuperat, si non neglexit absolutionem, secus si lata fuisset contra eum sententia de amissione jurium, quia tunc ea amplius non recuperat, c. *maximum & ibi gl. pen. 1. q. 7. & Can. Felin. in c. cum inter n. 19. & seqq. de except.* In

48 fructibus † distinguendum est, utrum justè, an injustè fuerit excommunicatus, si injustè eos recuperat, c. *super causis 2. qu. 5. c. quia diversitatem de concess. praben. l. pen. ff. de re milit. si fuit justè, excommunicatus nõ recuperat, sed applicatur ecclesiæ, Pan. in c. pastoralis §. verum post gl. n. 2. 1. & ibi Can. de appell.* Absolutio † non est impendenda nisi petenti, c. *significasti in fine de eo qui duxit in matr. quam polluit & c. per se & nõ per procuratorè. Pan. in c. cum desideres n. 3. h. t. in Can. quia impænitenti non datur remissio, c. legatur 24. qu. 2. c. quemadmodum 23. quest. 7. indirectè †*

50 excommunicatos potest compelli, ut petat absolutionem, non compellitur satisfacere de causa pro qua fuit excommunicatus, etiam invocato brachio sæculari, c. 2. §. *per temporalem & ibi Host. de maled. Pan. in c. significasti n. 7. de eo qui duxit in matr. quã post per adult. P. ælatus † quoq; qui videt hanc medicinam* 51

excommunicationis, etiã justè lata non proficere, sed officere, potest eam discrete tollere, etiam durante contumacia, ex quo videt illius saluti sic expedire, c. *prodest 23. qu. 5. 10. And in c. 1. n. 1. hoc tit. in 6. post Divum Thomam.* ut enim in quantum est pœna, sicut fertur in invitum, sic auferri potest etiam ab invito, c. 1. *de reg. jur. culpa autem ab invito auferri nõ potest, quia voluntate contrahitur, & sine illa non remittitur, c. à nobis el. 2. §. 1. vers. vinculum h. t. dictum est supra de pœnit. & renov.* Præterea excommunicato, † in quo 52

indicia fuerunt pœnitentiæ manifesta, nec per eum steterit, quo minus reconciliaretur ecclesiæ, si tamen morte præventus beneficium absolutionis non potuerit obtinere, ab ecclesia subvenitur, nam se informat de ipsius viventis pœnitentiæ & contritione per evidentia signa, ex quibus concludit vinculum, quo ligatus erat apud † Deum in 53

culpæ remissione dissolutum esse, illud autem quo ligatus est, apud ecclesiam relaxat, ac ei per sententiam, absolutionis beneficium impendit, c. *à nobis el. 2. & c. sacris hoc tit. gl. 2. in c. quodcumq; 24. qu. 1. & ibi Can. & ante absolutionem quantumcumque defunctus se juramento præstito, quod ecclesiæ mandato pareret, humiliare curaverit, & quantacumque pœnitentiæ signa dederit, quamvis per ea quoad Deum absolutus fuisset creditur, non tamen habendus est apud ecclesiam absolutus, d. cap. à nobis el. 2. §. unde hoc tit. nec debet sepeliri in ecclesia aut cœmeterio, aut ecclesia pro eo specialiter orare, generales autem orationes quæ*

funt

fiunt pro omnibus fidelibus defunctis, ei profunt, c. *litas* & *ibi gloss. in verb. tolerare* & *Can. de restit. spol. c. sacris hoc tit. gloss. 2. in fine c. 2. quodcunque 24. quest. 1.* obtenta vero absolutione sepelitur in ecclesia, & pro eo oratur specialiter, d. c. *sacris in fine hoc tit.* & ecclesia hæredes ipsius ad satisfaciendum pro ipso, si monitione præmissa noluerint, per distractionem ecclesiasticam compellit, c. *à nobis el. 2. §. in hoc tit.* Absolutio autem illius mortui à Sede apostolica requirenda est, qui cum viveret, ab ea fuerat absolvens aliorum absolutio ex proximis causis cæteris indulgetur, à quibus dum viverent, fuerant absolvendi, c. *à nobis el. 2. in ut autem hoc tit.*

53 Ligatio † vel absolutio Prælati tenet quoad Deum, clave non errante, unde si errat, nihil valet quoad Deum, c. *manet 24. quest. 1. gloss. 1. & 2. in c. quodcunque 24. quest. 1. c. cum aterni de re judic. in 6. Panorm. in c. à nobis el. 2. num. 3. hoc tit. Gaffr. in summ. huius rit. num. 17. & seqq.* quia iudicium Dei veritati, quæ non fallit, nec fallitur, semper innititur, iudicium ecclesiæ nonnunquam opinionem sequitur, quam & fallere sæpe contingit & falli, d. c. *à nobis §. 1. & ibi Pan. n. 2. & Can. hoc tit.*

54 Suspendio † aliquando sumitur generaliter, eaque multiplex est, clem. *cupientes*, & *ibi gloss. in verb. suspensi de pœnis. Pan. in c. si celebrat n. 4. de cleric. excomm. & c. minist. ali-*

55 quando in specie & particulariter, † & est censura ecclesiastica qua clericus sæcularis vel regularis ob aliquam culpam à jure vel ab homine, à beneficiorum, officiorum, ordinum, vel ecclesiasticæ jurisdictionis executione in totum, vel in partem perpetuo, vel ad tempus prohibetur, c. *presbyter* *ibi gloss. in verb. suspendatur & Can. 2. quest. 4. 56 præter §. 1. & ibi Can. 32. distinct. in dubio †*

suspendio intelligitur de suspensione ordinum, Fran. in c. 1. num. 3. de temp. ordin. in 6. Franc. in c. 1. §. 1. in princ. de re judic. in 6. infligitur † à jure in multis casibus, ex quibus 57 triginta septem cumulat summa Angelica in verb. *suspendio el. 1. §. 1. & octuaginta duos Cand. aureum par. 2. tit. de suspensione à n. 18. usq; ad n. 139.*

Suspendio † in uno episcopatu ab officio 58 simpliciter, sive ex causa irrogante infamiâ, sive non, Pan. in c. *pastoralis §. verum n. 19. de appell. se extendit quoad omnes ecclesias, quia ordo suspensus c. illud & ibi Pan. Socin. num. 3. de excell. prælat. cap. si quis presbyter & ibi gloss. in 7. quest. 1. c. quisquis 4. quest. 5. & ibi gloss. in verb. *communicet c. duas sunt in prin. 9. quest. 2. gloss. in fin. c. pastoralis de appell. & ibi Can. impedit, ne exerceant possint ea, quæ sunt ordinis aut ordini annexa, adeo quod si suspensus ea neglecta, vel contempta, vel per crassam ignorantiam in officio suo administret, statim sit irregularis à solo Papa dispensandus, sive suspensio specialis sit & nominata, sive generalis, sive à canone, sive ab homine, gloss. 1. & 2. in c. *is cui hoc tit. in 6. Felin. in c. apostolica num. 16. in fine de except. Cand. aureum de suspens. num. 136. Zab. in clem. ut hi qui in 19. quest. de arat. qual. & ord. & c. aut ab episcopo emanaverit, Cand. aureum de suspens. n. 131. privat † jurif-* 59 dictione, quia illa competit ratione officii, Pan. in c. *fin. num. 7. de cleric. excomm. minist. c. cum dilectus & ibi gloss. in verb. à suspens. vers. alii dicunt & melius de convers. & ibi Can. potestate eligendi activa & passiva, c. cum inter R. seniore in fine cap. per inquisitionem de elect. c. cum dilectus §. quia nobis de consuet. & ibi gloss. & DD. in verb. à suspens. c. nos el. 2. & ibi gloss. 9. quest. 1. c. constitutus de appell. potestate conferendi beneficia, c. quia diversitatem de concess. præbend. gloss. in d. c. cum dilectus***

dilectus de consuet. & eadem per collationem suscipiendi, c. cum bona & ibi gloss. in verb. suspensi de atat. & qualitat. & ord. presic. & ibi Panorm. sub num. 6. ideo collatio beneficii vel reservatio pensionis facta laico ordinato à nō suo episcopo in clericū, quia est suspensus ab executione primæ tonsuræ usque ad ratificationem sui Ordinariū vel Vicariū in spiritualibus habentis ad id speciale mandatum sunt nulla, nec ista ratio trahitur retro in præiudicium tertii, c. ordinationes sess. 23. Caput ag. decis. 126. par. 1. Gabriel. conf. 181. num. 4. & 6. & conf. 189. in princ. vol. 2. Garc. de benef. par. 7. cap. 17. num. 1. & segg. Garc. de benef. part. 1. c. 5. num. 141. & segg.

60 non tamen privat ¶ suspensum iuribus suis temporalibus vel spiritualibus, aut possessione illorum, Panorm. in c. cum bona sub num. 6. de atat. qualitat. & ord. presic. neque repellit à testimonio, Pan. in c. cum olim num. 5. de accusat. & ibi Can. aut secreta recitatione horarum, gloss. in c. 2. in verb. presumpserit & in c. illud in verb. officia de cleric. excomm. ministr. gloss. fin. in c. presbyterum 28. dist. c. sicut. el. 1. §. fin. de homicid. sed non debet dicere Dominus vobiscum. Felin. in c. apostolica num. 16. de except. & ibi Can. quamvis cum aliis secrete oraret. An autem intelligatur suspensus à beneficio obtentis, difficilis est questionis, gloss. in clem. cupientes in verb. suspensi refert quinque opiniones vers. & quia supra posui ut diversa de penis, & ibi Zab. in §. quod si num. 8. Io. de Imol. num. 11. Pan. num. 7. & Can. ego quasdam breves regulas subjiciam. Suspensus ¶ ab officio perpetuū, indistincte intelligitur suspensus à beneficiis, id est, fructibus beneficiorum, quia talis suspensio habet vim privationis, clem. 1. & ibi gloss. in verb. pœnam de reb. eccles. non alien. Franc. in c. cupientes §. ceterum sub num. 4. vers. quare dicas de elect. in 6. sed non privat obtentis, nisi prius

Summa in Decretal.

sit in mora petendæ absolutionis, Pan. in c. cum bona post Hostien. num. 4. de atat. qualitat. & ord. presic. & c. Suspensus ¶ à canone vel ab homine ab officio ad tempus incertum, sive certum propter delictum, censetur etiam suspensus à quibuscunque beneficiis, c. quia sepe de elect. in 6. & ibi gloss. & Can. c. præter hæc & ibi gloss. in verb. ab ecclesia 32. distinct. c. pen. de simon. & de suspensio ab homine probatur in c. eos 81. distinct. c. latores, & ibi gloss. in verb. officia de cleric. excomm. ministr. c. cum bona & ibi Pan. sub num. 6. de atat. qualitat. & c. suspensus ab officio ¶ pro infamia vel factio, de quo dubitatur an sit mortale, vel propter scandalum, vel alias pro levi causa, aut ex defectu ætatis, vel simili ab executione certi ordinis, ex vi vocabuli non est suspensus à beneficio, quia istæ pœnæ sunt diversæ, c. vel non est compos de temp. ordin. & c. c. 2. & c. inter de purg. Canon. Ioan. And. in c. à crapula num. 5. de vit. & honest. cleric. Imol. in clem. cupientes num. 11. post gloss. de pœnis Panorm. ibi num. 7. & sine gravi causa beneficium subtrahi non debet, c. inventum 16. quæst. 7. c. presbyter & ibi gloss. in verb. suspendatur 12. quæst. 4. in fin. privatatur tamen distributionibus quotidianis, quia divinis interesse non potest, Panorm. in d. c. cum bona sub num. 6. Felin. in c. apostolica num. 12. & 13. de except. nisi in canone aut sententia aliter de suspensione officii vel beneficii exprimat, d. c. inter de purgat. Can. aut suspensus ¶ ab officio sit in mora petendi absolutionem ab illa, qui privatatur obtentis, & inhabilis redditur ad alia obtinenda, c. cum bona de atat. qualitat. & ord. presic. c. fin. de elect. & ibi gloss. & DD. c. unico §. cum vero ne sede vacan. & c. in 8.

Suspensio ¶ à beneficio non repellit à divinis sive officio, gloss. in c. latores in verb. officij de cleric. excomm. ministr. c. cum Vintonien-

L1 fis

sis & ibi glos. in verb. admiserunt de elect. & Can. acquisitione beneficii, glos. in d. c. latores in verb. officij & Canon. electione activa (eligi tamen, vel provideri sibi non potest, medio tempore in illa ecclesia in qua suspensus est,) c. cupientes §. ceterum in verb. beneficiis de elect. in 6. Panorm. in cap. per inquisitionem num. 8. de elect. post glos. fin. in fine & Canon. aut administratione in spiritualibus aut temporalibus, sed solum à perceptione fructuum, Panorm. post glos. in d. c. Vintoniensis num. 10. & ibi Can. relicta sibi sustentatione ne egeat, si patrimonium non habeat, aut indultriam unde vivere possit, Felin. in c. apostolica num. 9. ubi distinguit inter suspensum propter delictum aut contumaciam de except. Bald. in c. cum Vintoniensis num. 3. de elect. c. pastoralis §. fin. & ibi glos. fin. & Canon. de appell. Zab. in clem. ut hi qui §. illi vero in 20. quest. de atat. qualit. & ord. prefic. licet culpa sua vel delicto in tali necessitate sit constitutus, Dec. in c. pastoralis §. verum num. 21. post glos. & Canon. de appell. In dubio † restringitur ad ea beneficia, quæ suspensus in illa ecclesia obtinet, quam noscitur propter delictum, ob quod suspenditur offendisse, c. cupientes §. ceterum c. si compromissarius §. pen. & fin. de elect. in 6. c. cum in cunctis §. fin. de elect. nisi tale sit, quod offendit in universum statum ecclesiæ, nec minus unam ecclesiam quam aliam, clem. 2. in princ. & ibi glos. in verb. beneficiorum de vit. & honest. cleric. & ibi Can. Panorm. in c. pastoralis §. verum num. 20. de appell. latius distinguit, quod si fructus † durante suspensione percipiat, non fit irregularis, cum hoc non sit in iure expressum, glos. in clem. 2. in verb. suspensus de vit. & honest. cleric. & ibi Can. c. is qui hoc tit. in 6. Zab. in clem. ut hi qui in 19. quest. de atat. qualit. & c. sed cogitur eos restituere, & distributiones quo-

tidianæ accrescunt contratibus, clem. ut hi qui de atat. & qualit. & ord. prefic. fructus præbendæ vel distincti beneficii ecclesiæ, c. pen. de cleric. non resid. glos. in d. c. clem. 2. in verb. suspensus & ibi Vital. in §. presentis num. 9. & seq. d. glos. explicat & Canon. neque obtentis beneficiis privatur, nisi canon ulterius procedat, & hoc exprimat, c. 1. §. fin. c. cupientes §. ceterum de elect. in 6.

68
 Suspenso † ab officio & excommunicatio equiparantur quoad reiterationem, quia suspensus potest amplius suspendi, sicut excommunicatus excommunicari, c. capitulum & ibi glos. in verb. suspensionis & Canon. quoad evitacionem, dixi supra c. excommunicationis vers. respectu hoc tit. quoad monitionem præmittendam, c. reprehensibilis in princ. de appell. & ibi Pan. num. 5. & Canon. & incurrendam irregularitatem, Franc. in c. 1. §. fin. num. 4. & seqq. hoc tit. in 6. post glos. pen. absolutionem ad cautelam data juratoria cautione, c. venerabili hoc tit. differunt in absolutione plena. Simplex suspensio † juris 69 propter delictum tollitur absque absolutione, & ipso facto per contrarium restituitur suspensio officium, c. si qui sunt & ibi glos. in verb. emendent 81. distinct. glos. in c. nullus 32. distinct. Suspenso quæ surgit ex notorietate peccati, durat propter scandalum, donec peracta pœnitentia per superiorem fuerit cum suspensio dispensatum, Pan. in c. cum bona sub num. 5. de atat. qual. & ord. prefic. suspensio ad tempus finito tempore statim censat, Anchar. in d. c. cum bona n. 3. de atat. qualit. Ioan. And. num. 5. c. non est, & ibi glos. mag. in verb. donec ibi fuerint de sponsal. & ibi Canon. c. 1. §. si quis autem & ibi glos. in verb. per mentem hoc tit. in 6. excommunicatio semper requirit formalem absolutionem, c. cum desideres c. à nobis el. 2. c. sacris hoc tit. Præterea in excommunicatione ad limites certæ

certæ causæ pendente implemento ex facto excommunicatorum, videlicet donec destiterint & satisfecerint, post datum implementum & condignam satisfactionem requiritur absolutio, suspensi ad limites certæ causæ, donec destiterint & satisfecerint. Facta satisfactione non indigent absolutione, sed sufficit declaratio Iudicis super satisfactione & implemento causæ sine alia absolutione, *clem. 1. §. pen. & ibi gloss. in verb. donec de decim. & Zab. in 30. quest. & Canon. communiter late Pan. in c. cum bona num. 5. & ibi Can. de atat. qual. & ord. præfic. c. presbyter si à plebe 2. q. 4.* quando satisfactio est extrajudicialis, si vero est judicialis, & iudici suspensio præstita est satisfactio, tunc non requiritur nec absolutio, neque etiam declaratio, pone enim quod Iudex suspendat Antonium, donec compareat coram eo, vel libello vel quæstioni respondeat, ex quo comparuit vel respondit, quis dubitat suspensionem cessare? si ergo nullum dubium, ad quid fieret declaratio? *Io. And. in 70 d. c. cum bona num. 5. in fi. Restitutio* † suspensionum ab homine spectat ad eos, qui suspendunt, *Boich. in c. clerici in 6. de cleric. excom. & c. minist.* A pœna † perpetuæ suspensionis à jure imposta, vel à jure inducta ad certum tempus, solus Papa absoluit. Si vero non sit † determinatum certum tempus, tunc episcopus potest absolvere, ex quo superior non reservavit sibi absolutionem, *Franc. in c. eu-pientes §. caterum sub num. 4. vers. quare dicas de elect. in 6. clem. 1. §. pen. & ibi gloss. in verb. excommunicationis sententia de hæres. Pun. in c. quam sit grave num. 3. de excess. prælat.* Absoluti † à suspensione, beneficia sibi collata tempore suspensionis ab officio retinere non possunt, quia tempore collationis sibi factæ erant inhabiles & indigni, cum tempus datæ inspiciendum sit, *c. cum bona & ibi gloss.*

in verb. postmodum & Can. de atat. qualit. & ord. præfic. in tantum quod episcopus cum eis, quando interim tractarunt spiritualia, dispensare non potest, sed impetranda est nova provisio à summo Pontifice, Pan. post gloss. in d. c. cum bona num. 6. in fine de atat. qualit. & ord. præfic. fructus † deperditos non recuperant, si fuerint iuste suspensi, si vero injuste, tunc eos recuperant, si non fuerint per annum in mora petendæ absolutionis, c. rursus c. quicumque 11. quest. Ioan. And. in d. c. cum bona num. 14. de atat. qual. & ibi Can. Felin. in c. apostolica n. 12. de except.

Interdictum dupliciter sumitur, generaliter pro remediis possessoriis, de quibus tractatur titulo de interdict. in instit. Imperial. Specialiter † sumptum est censura ecclesiastica, qua à jure vel à iudice divina officia, quædam sacramenta atque ecclesiastica sepultura prohibentur in pœnam contumaciæ vel offensæ, *c. quod in te de pœnit. & remiss. c. responsio hoc tit. cujus tres † sunt species, 76* unum locorum vel generale, cum interdicatur regnum, provincia, comitatus, Baronia, civitas, castrum, villa, *c. cum in partibus de verb. signif. etiam si unica vel nulla esset ecclesia in castra & villa interdicto suppositis, Ioan. And. in d. c. cum in partibus num. 1. in fine de verb. signif. quia nulla in eo Divina officia, vel ecclesiastica sacramenta sunt permittenda celebrari, nisi in casibus à jure expressis, c. fin. & ibi Franc. & Can. hoc tit. aut speciale vel singulare, cum interdicuntur omnes ecclesiæ civitatis vel provinciæ, vel certæ ecclesiæ, aut ecclesia, *Ioan. And. in c. præsentis sub num. 1. hoc tit. in 6. & ibi late & pulchre Anchar. c. si civitas §. ratione hoc tit. in 6.* Aliud hominum † vel generale, ut *77* cum interdicatur populus aut clerus regni, provinciæ, civitatis, castri, villæ, *c. si sententia in princ. & §. cum vero hoc tit. in 6.**

quia singulares ex populo personæ, casibus expressis à jure dumtaxat exceptis, non debent alicubi audire Divina, vel ecclesiastica recipere sacramenta, & singulares ex clero personæ non possunt ea alicubi ministrare, *c. si sententia & ibi gl. in verb. alicubi & Canon. h. r. in 6.* vel speciale, ut cum interdicitur universitas in populo inclusa, ut studium Bononiense, *l. 1. §. 1. ff. quod civis que univers. & c. & ibi gl. & DD.* & singulæ personæ de studio, sive sint clerici, sive laici, censentur interdictæ, aliud singulare, cum persona certa vel incerta interdicitur, & non differt à suspensione ab officio, *Boich. in c. si celebrat n. 19. de cleric. excom. & c. ministr. 3.* Locorum ¶ hominum simul, *c. si sententia §. ceterum & ibi gl. in verb. interdicti h. r. in 6.* Posita hac distinctione, ¶ claræ sunt infra scriptæ regulæ, interdicto loco, cives eiusdem qui culpabiles non existunt, dummodo & ipsi propter dominum vel rectorem puniendum in eis, non fuerint interdicti, possunt extra ipsum licite interesse divinis, *c. si sententia §. ceterum hoc tit. in 6. Pan. in c. quod ten. 3. de penit. & remis.* Interdicta ecclesia clerici non censentur interdicti, sed clerici interdictæ ecclesiæ ibi celebrare non possunt, alibi celebrare non prohibentur, *c. si sententia h. r. in 6. & ibi Franc. & Can.* Interdicta civitate & suburbia & continentia ædificia eo ipso intelliguntur interdicta, *c. si civitas in princ. h. r. in 6.* ne vilipendi valeat sententia interdicti. Ratione quoque simili si sit ecclesia interdicto supposita, nec in capella eius celebrari, nec in cæmeterio ipsius eidem ecclesiæ contiguo poterit sepeliri, *d. c. si civitas in princ. h. r. in 6.* Quando alicuius terræ populus interdicto nodatur, singulares ex eo personæ, ne sententia effectu careat, non debent alicubi, casibus expressis à jure dumtaxat exceptis audire divina, vel ecclesiasti-

ca recipere sacramenta, *c. si sententia §. cum verò h. r. in 6.* Per sententiam interdicti prolatam in clerum, non intelligitur interdictus populus, nec etiam è converso, unde uno interdicto ipsorum alius licite admittitur ad divina, *c. si sententia hoc tit. in 6.* Iure novissimo ¶ interdictum sive generaliter, si 80
ve specialiter, sive singulariter positum, duobus tantum casibus servatur notatis supra h. tit. §. excommunicationis vers. respectu. Casus in quibus interdictum profertur à jure recenset *Can. aur. par. 2. tit. de interd. à num. 5. usque ad n. 119.*

Interdictum ¶ ponit omnis prælatus habens ordinariam, vel delegatam jurisdictionem, *c. sanè el. 2. de off. deleg. c. dilectus de appell. Concilia provincialia, clem. 1. §. quod etiam h. r. ob contumaciam, vel delictum proprium, vel alienum, c. si sententia §. ceterum & ibi gl. in verb. interdicti h. r. in 6. c. non est vobis de spons. 1. qu. 4. in summa & ibi gl. fin. 24. qu. 3. in summa & ibi gl.* Tempore generalis ¶ interdicti ab homine vel à jure prælati in loca nulla divina officia vel sacramenta ecclesiastica sunt permissa celebrari vel ministrari, nisi in casibus à jure permixtis, unde dicentia talia fore permixta, incumbit onus probandi. In edictis enim permixtis certorum casuum, quod non reperitur expresse permixtum, subiacet regulæ prohibitive, *c. consulisti vers. & quod sanctorum 2. qu. 4. c. 1. de transact. clem. exivi §. porro vers. nam ubi aliquid de verb. signif.* Permittitur ¶ autem baptisma, *c. non est de sponsal. confirmatio, c. quoniam h. r. in 6. c. respons. h. r. in fine, matrimonium, sed non solennis matrimonii benedictio, c. Capellanus de feriis Franc. in c. alman. 3. h. r. in 6. & ex gratia sepultura clericis decedentibus, qui servaverunt interdictum in cæmeterio Ecclesiæ sine campanarum pulsatione, cessantibus solemnitatibus.*
omni-

omnibus cum silentio, c. quod in ea §. licet de
penit. & remiss. cæteris sepultura denegatur;
Anchar. in c. alma sub num. 5. vers. Item quero
h. ti in 6. pœnitentia infirmis, ac etiam sanis,
exceptis excommunicatis, qui tantum ad
eam in mortis articulo admittuntur, ac illis
etiam propter quorum culpam, dolum vel
fraudem lata est sententia interdicti, vel qui
ad perpetrandum delictum, cuius occasio-
ne ipsum interdictum est latum, præbue-
runt auxilium consilium vel favorem, nisi
de ipso delicto prius satisfecerint, vel de sa-
tisfaciendo idoneam dederint cautionem
vel in eius defectum juratoriam, quod cum
poterunt satisfaciunt, & ad satisfactionem
cui fieri debet præstandam dabunt auxi-
lium, quibus tunc non facienda est relaxa-
tio interdicti, sed solummodo injungenda
pœnitentia, c. alma mater §. quia verò & duo-
bus §§. seqq. hoc tit. in 6. Viaticum, sive sa-
cramentum Eucharistiæ morientibus tan-
tum in præsentia ibi astantium vel venien-
tium, Franc. in d. cap. alma in prin. numer. 4.
Confectio Chrismatism in die Cœnæ Domi-
ni, c. quoniam hoc tit. in 6. missæ, & alia divi-
na officia sicut prius in ecclesiis & monaste-
riis sitis in locis interdictis celebrantur sub-
missa voce, januis clausis, excommunicatis
& interdictis exclusis, & campanis non
pulsatis, d. c. alma §. adjicimus, In festivitati-
bus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes,
& assumptionis Virginis gloriosæ campanæ
pulsantur, & januis apertis, alta voce divina
officia celebrantur, excommunicatis exclu-
sis, & interdictis admissis, absque sacramen-
torum vel sepulturæ præstatione, sic tamen
quod illi propter quorum excessum huius-
modi interdictum est prolatum, altari nul-
latenus appropinquent, & revocantur pri-
vilegia ultra præscripta quibuscunque con-
cessa, d. c. alma §. in festivitatis & §. fin. hoc

tit. in 6. Interdictum † Ecclesiarum non 84
est generale, quoad effectum generalis in-
terdicti, etiam si interdicerentur omnes Ec-
clesiæ Civitatis vel Provinciæ, nec tunc est
locus d. c. alma, quia tunc non potest in Ec-
clesiis celebrari etiam suppressa voce, gloss.
in d. c. alma §. adjicimus in verb. ecclesiis & ibi
Franc. num. 2. & Can. extra Ecclesias inter-
dicta etiam in illo loco celebrari potest alta
voce sub tentorio, vel in Ecclesia loci si quæ
esset non interdicta, nec tunc locus est de-
negationi sepulturæ hominibus illius loci,
præterquam in Ecclesiis & cæmeteriis in-
terdictis, c. si civitas in fine hoc tit. in 6. & a-
liorum sacramentorum & divinorum offi-
ciorum, Ioan. Andr. in c. presenti sub num. 1.
hoc tit. in 6. & ibi Can. & ibi pulchre Anchar.
Interdicto † quoque populo regni, Provin- 85
ciæ, civitatis, non est locus d. c. alma hoc
tit. in 6. sed possunt clerici januis apertis &
pulsatis campanis alta voce celebrare divi-
na, excommunicatis tamen & interdictis
exclusis, Ioan. Andr. in c. si sententia numer. 9.
hoc tit. in 6. singulares verò ex populo per-
sonæ, quas interdictas esse constat, cum di-
vinorum auditio & sacramentorum perce-
ptio populo ut universis non competat,
non debent, casibus in jure expressis dum-
taxat, exceptis, alicubi audire Divina, vel
Ecclesiastica recipere sacramenta, d. c. si sen-
tentia §. cum verò hoc tit. in 6. eoque respectu
generale dici potest, Anchar. in c. presenti sub
num. 2. vers. juxta prædicta hoc tit. in 6. quia
interdicto populo, † singulares ex populo 86
personæ ubique locorum sunt interdictæ, d.
c. si sententia §. fin. & ibi gloss. in verb. alicubi
& Can. Præterea generale interdictum di-
ci non potest si clerus civitatis interdicatur,
quia licet clerus civitatis, ubique locorum
fit interdictus, non propter hoc Ecclesiæ ci-
vitatatis censentur interdictæ, unde alii clerici
in illis.

in illis licitè celebrant divina publicè, & populo administrant sacramenta, d. c. *si sententia* & *ibi gloss. in verb. clericum* & *ibi Can. hoc tit. in 6.* alias differentias inter interdictum generale loci, & speciale interdictum ponit Anchar. in c. *præsenti* num. 1, in fine hoc tit. in 6. quem vide.

87 Pœna † non servanti interdictum est suspensio ab officio, beneficio, & omni jurisdictione, c. *tanta de excess. prelat.* & *ibi gloss. in verb. inanes* & *Can.* Religiosi quicumque etiam exempti cuiuscunq; ordinis vel conditionis existant, violantes observantiam interdictorum auctoritate sedis Apostolicæ vel ab ordinariis positurum, cum cathedralem, vel matricem, vel parochialem loci Ecclesiam illa viderint, aut sciverint observare, excommunicationem hoc ipso incurrunt: idem observandum est in interdictis & cessationibus à divinis per provincialium consiliorum statuta, vel ipsorum auctoritate, & in cessationibus generalibus à divinis, quas aliquando Capitula, Collegia, vel Conventus læcularium aut regularium ecclesiarum sibi vendicant, *Clem. 1. hoc tit.* Domini temporales qui locis interdicto suppositis quemquam clericorum divina celebrare officia quomodolibet cogunt, nec non qui per campanarum pulsationem, aut voce præconica tunc ad illa audienda populum evocari faciunt, qui que præcipiunt suis subditis excommunicationis vel interdicti sententia publicè innodatis, ne de Ecclesiis, dum in ipsis missarum solemnia celebrantur, instantibus etiam celebrantibus exeant, ipsique excommunicati publicè, & interdicti, qui in ipsis Ecclesiis nominatim à celebrantibus, ut exeant moniti, remanere præsumpserint, excommunicationis sententia innodantur, à qua per se-

dem dumtaxat Apostolicam possunt absolvi, *Clem. 2. hoc tit.* celebrantes in loco interdicto incurrunt irregularitatem, c. *is qui §. fin. hoc tit. in 6. dixi supra de cleric. excom. minist. §. fin.*

88 Absolvit † ab interdicto juris, si conditor non reservavit sibi absolutionem dicecesanus, ab interdicto hominis ipse qui imposuit, vel eius superior, *Franc. in c. si civitas circa finem post Archid. hoc tit. in 6. per Canones supra allegatos in absolutione ab excommunicatione,* Absolutio, † sive relaxatio ad cautelam quoad interdicti sententias in civitates, castra, vel qualibet alia loca, sive terras aliquas generaliter promulgatas locum aliquatenus non habet, *cap. præsentis hoc tit. in 6.* quia potest ad tempus suspendi ab ordinario qui illud posuit, *gloss. mag. in cap. ad hac quoniam 27. de appellat. & ibi Can. cap. dilectus §. quia verò de appellat.* In singulariter lato in personam habet locum absolutio ad cautelam, *dict. cap. præsentis hoc tit. & ibi gloss. in verb. generaliter & Can.* quia specialiter interdicto omnia sacramenta denegantur ante absolutionem, & sic idem obtinet quod in excommunicato, *Ioan. Andr. in d. cap. præsentis in fine hoc tit. in 6. & ibi Can.* nec non in specialiter lato in certas Ecclesias aut certam Ecclesiam, *Ioan. Andr. in cap. præsentis sub numer. 1. & 2. hoc tit. in 6. Rot. decis. 9. hoc tit. in nov. ac etiam in promulgato in personas, ut populum, Collegium, Universitatem, Franc. in d. c. præsentis num. 5. Rot. decis. 18. hoc tit. in antiq.* præterea in promulgato generaliter in loca, ubi interdictum petitur ab initio relaxari per illum per cuius culpam est latum, quia tunc potest habere locum æquitas cum contingat de offi. deleg. quia talis potest cavere, de stando juri, ubi autem petitur relaxari

relaxari per alium quàm per illum propter quem est latum, tunc non habet locum d. c. cum contingat, quia injustè petitur cautio de stando juri & de satisfaciendo ab illo qui non fuit in culpa, nec est obligatus, & ideo non est mirum si in isto casu non fiat relaxatio ad cautelam. *Rot. decis. 19. hoc tit. in antiq. Gemin. in c. presenti num. 6. hoc tit. in 6. & ibi Can.*

- 90 Cessatio † à divinis non est censura Ecclesiastica, sed quid facti, *Pan. in c. dilectis numer. 18. & 20. de appellat.* & est suspensio organorum divinæ laudis in locum, vel in aliquam decreta Ecclesiam ex causa ardua injuriarum repellendarum ad tempus, vel donec satisfiat, *clement. 1. §. in cessationibus & ibi gloss. in verb. generalibus hoc titul. cap. non est de spons. sæpè enim ob factum civium Episcopus & Capiculum aut Capitula, vel Conventus secularium vel regularium Ecclesiarum cessant in Ecclesiis vel aliqua Ecclesia à divinis, & in aliis Ecclesiis non cessant, cap. irrefragabilis §. ceteris & ibi gloss. in verb. cessaverunt & Can. de offic. ordin. cap. dilectis & ibi Pan. numer. 18. & sequentib. de appell. d. clement. 1. §. in cessationibus hoc titul. c. si Canonici & c. quamvis de offic. ordin. in 6. duplex † est, generalis in loca, quæ indicta ab eo qui potest, habet quasi affectum interdicti, c. non est de spons.*
- 92 Alia specialis † est quæ fit in certa Ecclesia vel certis Ecclesiis, c. si Canonici c. quamvis de offic. ordin. in 6. generalis servanda est ab omnibus etiam religiosiis exemptis sub pœna excommunicationis eo ipso incurrendæ, *clement. 1. §. quod etiam & §. sequent. hoc titul.* specialis observatur tantum in Ecclesiis in quibus indicitur, *gloss. in d. clement. 1. §. in cessationibus in verb. generalibus & ibi*
- 93 *Can.* Indicuntur † cessationes per statuta

Conciliorum provincialium, veleorum auctoritate per ministerium hominis, *clement. 1. §. quod etiam hoc titul.* vel ex mandato superiores mandantis Capitulo à divinis cessare, c. non est de spons. c. dilectis & ibi *Pan. numer. 18. & sequentib. de appell. c. irrefragabilis §. ceterum de offi. ord.* aut per illos de Capitulo, vel Conventu secularium, vel regularium propter offensam vel injuriam illis factam, *clement. 1. §. in cessationibus hoc titul. cap. qua sunt de his qua fiunt a maior. par. cap. & ibi gloss. & Can.* In prima specie servandus † est ordo processus per statuta provincialia præscriptus, d. *clement. 1. §. quod etiam Ioan. Andr. in cap. quamvis in gloss. super verb. Ecclesia de offic. ord. in 6.* In secunda & tertia specie servanda est forma processus præscripta in cap. si Canonici & c. quamvis de offic. ord. in 6. quia d. cap. quamvis nullum casum excipit, & in mandato superioris de cessando intelligitur excepta auctoritas Papæ, *Ioan. Andr. in d. c. quamvis in gloss. super verb. Ecclesia & ibi Anchar. in fine & Can. communiter.* requiritur 1. quod qui cessant hoc habeant de consuetudine, vel alio jure ut cessare possint, c. si Canonici de offic. ord. in 6. *clem. 1. §. in cessationibus h. t.* 2. Quod vocentur absentes ad tractandum de cessatione. 3. Quod tractent. 4. Quod de cessando deliberent, c. quamvis de offic. ord. in 6. 5. Quod sit manifesta offensa propter quam cessant. 6. Quod sit rationalis. 7. Quod ante cessationem instrumento publico vel patentibus litteris authentico sigillo munitis causam cessationis exprimant, 8. Illud instrumentum vel litteras tradant ei contra quem cessant, c. si Canonici de offic. ordin. in 6. 9. Quod requirant illum ut emendet competenter injuriam vel offensam, 10. Quod si non fecerit, tunc locum habet cessa-

cessatio, & post cessationem ex tunc intra unius mensis spatium utraque pars debet arripere iter ad sedem Apostolicam per se vel procuratores sufficienter instructos, ac continuatis diebus habet tempus arbitrium quo commodè possit ire, & conspectui Apostolico se præsentare pro definitione negotii, omnibus his non servatis, non debet servari cessatio, *d. c. quamvis & ibi gloss. in verb. mittendo & Canon. cessantesque à divinis omnia, quæ de quibuscunque proventibus illius Ecclesiæ in qua cessatum fuerit, perceperint cessationis tempore, restituunt, illa verò qua pro eodem tempore debentur eis, nullo modo percipiunt, sed ipsi Ecclesiæ cedunt, ac ei contra quem cessaverint de damnis & iniuriis satisfacere tenentur, si autem cessatio ritè & rectè facta fuerit, is qui cessationi causam dederat ad omne interesse Canonicis & Ecclesiæ ad certam quantitatem taxandam, & in divini cultus augmentum convertendam condemnatur, d. c. si Canonicis, præterea habet locum poena arbitraria summi Pontificis, d. c. quamvis.* Tempore ¶ cessationis generalis in loco, puta provincia, vel castro, à divinis, non licet in illis celebrare, sicut in generali interdicto servata forma c. alma hoc tit. in 6. sed permittitur baptismus & poenitentia; c. non est ibi nulla *d. vna officia de spons. appellatio ¶ præcedens non annullat cessationem generalem aut specialem, quia consistant in facto, quæ autem consistunt in facto non suspenduntur per appellationem, sed opus est contrario facto, Pan. in c. dilectis num. 8. de appell. C. 97* lebrans ¶ in loco in quo est cessatio à divinis, sive generalis, sive specialis non fit irregularis, Pan. in c. dilectis num. 19. & seqq. *d. 98 appell.* Absolvunt à sententia ¶ cessationis

inductæ per statuta Conciliorum provincialium Episcopi, Zab. in clem. 1. §. quod etiam num. 5. hoc tit. cæterarum cessationum, nisi intra unius mensis spatium, superveniente concordia inter cessantes, & eum contra quem cessatur tollantur, cognitio & absolutio defertur ad sedem Apostolicam, *d. c. quamvis §. si autem præmissu de off. ord. in 6.*

Breviter subjungam in quibus conveniunt ¶ & differunt excommunicatio, suspensio ab officio, interdictum. Conveniunt 1. quia quælibet earum est censura ecclesiastica, c. querenti de verb. signif. 2. In scriptis ferri debet causa in eis expressa, c. 1. hoc tit. in 6. 3. Nullam earum suspendit appellatio subsecuta, c. is cui hoc tit. in 6. in fine & ibi Franc. in §. fin. limit. 3. mod. & quamlibet annullat præcedens appellatio, cap. ad hac quoniam 37. de appell. & ibi gloss. mag. & Can. cap. dilectis de appell. Anchar. in cap. licet num. 1. de sent. excomm. in 6. Item obtinet in suspensione à beneficio tantum, Ioan. Andr. post Archid. in c. is cui num. 5. hoc tit. 4. Quamlibet debet præcedere monitio, quia quælibet ab homine fertur ob contumaciam, c. reprehensibilis de appell. c. sacro hoc tit. Vbicunque jus fulminat excommunicationem, vel suspensionem propter delictum, tunc iudex potest delinquentem excommunicare vel suspendere sine alia admonitione, Pan. in d. c. reprehensibilis num. 5. & seq. & ibi Can. Mars. in l. de unoquoque num. 105. ff. de rejud. 5. Quælibet est nulla cum fertur sine canonica monitione ab excommunicatore contra participantes excommunicatis à se, c. statuumus c. statutum hoc tit. in 6. Impedit à divinis, c. pastoralis §. verum de appell. & ibi Can. 7. In absolute omnia & juratur de parendo mandatis absolventis & Eccle-

Ecclesiæ, c. venerabili c. ex tenore hoc tit. 8. Nulla earum contra receptos in filios speciales Papæ ab ordinario ferri potest, cap. 1. in princ. de verb. sign. in 6. 9. Quælibet à superiore est seruanda, quousque is qui protulit eum tollat, aut de consensu ejus tollatur, c. cum ab ecclesiarum de off. ord. 10. Constitutus in aliqua ipsarum celebrando incurrit irregularitatem, dixi supratit. de cleric. excomm. ministr. 11. Quælibet ipsarum ligat licet injusta, c. sententia c. si quis Episcopus 11. quest. 3. 12. Relaxatur ad cautelam, excepto interdicto generali prolato in loca, c. venerabili hoc tit. juncto c. presenti hoc tit. in 6. 13. Ad incursum cuiuslibet earum requiritur specialis intimatio, Innoc. in c. fin. sub numer. 3. de eo qui mitt. in possess. Rot. decis. 11. de dol. & cont. in nov. Mohed. decis. 7. numer. 1. ut lit. pend. 14. Nulla earum transit in rem iudicatam quantum ad effectum irtractabilem, quia possunt retrahari etiam post mille annos, sed quoad alios effectus transeunt in iudicatum, c. licet hoc tit. in 6. Pan. in c. ad reprimendam numer. 6. & seqq. de off. ord. 15. Non possunt justificari ex noviter deductis, quia non debet penderi à potestate partis convalidare sententiam censurarum nullam, Innoc. in c. prudentiam numer. 6. de off. deleg. Rot. divers. decis. 221. numer. 5. part. 2. Casar. decis. 2. numer. 7. de re jud. dicit in Rota aliquando fuisse justificatas, aliquando non fuisse justificatas Caputaq. decis. 129. par. 3. sed possunt primæ probationes convalidari, Casar. decis. 20. numer. 11. de probat. Bald. in c. 1. de fid. instrum. in princ. Decis in Authen. si quis in aliquem princ. & numer. 3. de edend. l. si donata §. fin. ff. de donat. inter vir. & uxor. 16. Sententiæ censurarum sunt sui natura indiduar, ideo latæ ad instantiam Alexandri

Summa in Decretal.

& Antonii, si non adsit mandatum Antonii, non subsistunt respectu Alexandri, neque Antonii, nisi forent duæ diversæ pensiones debiræ, quia tunc dicuntur duæ diversæ sententiæ, Casar. decis. 2. numer. 7. & 8. hoc tit. Galles. ad form. oblig. Cam. par. ult. num. 36. Felin. in c. cum inter sub numer. 5. & seqq. & num. 10. & ibi Can. de re jud. Differunt t̄ verò quia excommunicatio & suspensio¹⁰⁰ feruntur propriè contra personas singulares, c. Romana §. in universitatum hoc tit. in 6. quod si universitas vel collegium de facto excommunicetur, valet sententia, & omnes de universitate censentur excommunicati, quantum ad Ecclesiam militantem, & illi qui erunt postea surrogati debent se tenere pro excommunicatis & petere relaxationem à dicta excommunicatione, gloss. in fine positionis casus in c. Romana & in c. §. universitatem in verb. penitus hoc tit. in 6. c. sicut el. 7. & ibi gloss. in verb. adulterata. Interdictum verò fertur contra loca, universitates & collegia, c. si sententia c. si civitas hoc tit. in 6. Secundo cum suspensio & interdicto communicari potest in omnibus, exceptis sacramentis certis & divinis officiis, non autem cum excommunicato, ex supra dictis hoc tit. Tertio suspensio & interdictum posita ad tempus certum determinatum expirant transacto tempore, si vero posita sint donec fuerit satisfactum, sufficit declaratoria Judicis super satisfactione sine absolute, c. non est & ibi gloss. in verb. donec ibi fuerint de spons. c. 1. & ibi gloss. in verb. per mensem & ibi Can. hoc tit. in 6. clem. 1. in verb. donec de Deum. c. presenti & ibi gloss. in verb. quousque & Can. de off. ord. in 6. sed in excommunicatione necessaria est absolutio, etiam post certum tempus & satisfactionem, c. cum defideres c. à nobis el. 2. c. sacris hoc tit. Quarto effectus

Mm

effectus

effectus excommunicationis latae suspendi non potest, sed effectus aliarum potest suspendi, c. ad hanc quoniam & ibi post gloss. in verb. interdictum in fine Can. de appell. Ratio diversitatis est, quia non potest quis eodem tempore esse in Ecclesia & extra Ecclesiam. Quinto Episcopi non incurrunt aliquam sententiam suspensionis ab officio vel beneficio, Anchar. in c. si compromissarius in 6. not. de elect. in 6. post gloss. in verb. de iure, aut interdicti prolatam ab homine vel à jure nisi specificè exprimatur, c. quia periculosum hoc tit. in 6. c. si compromissarius §. huiusmodi quoque de elect. in 6. quod privilegium non habent quantum ad excommunicationem Franc. in c. 1. §. superior ubi has æquiparationes & differentias cumulat hoc tit. in 6. num. 4. & 5. Pan. in c. ad hanc. 37. sub num. 3. de appell. Sexto laici & clerici excommunicantur, c. 1. §. decernimus hoc tit. in 6. & interdicuntur, c. si sententia hoc tit. in 6. suspenduntur ab officio soli clerici, c. 2. & c. latroes de cleric. c. erect. om. ministr. c. 1. §. caveant hoc tit. in 6.

Pauca dicenda restant de irregularitate, ¹⁰¹ † quæ est impedimentum canonicum, seu nota ex facto seu defectu proveniens, qua quis prohibetur ad Ecclesiasticos ordines promoveri, vel in eis ministrare, c. at si clerici & ibi gloss. in verb. dispensare, vers. si vero Episcopus & ibi Can. de jud. c. 1. & ibi gloss. in verb. Sedis Apostolica de fil. presbyt. in 6. non incurritur † nisi in casibus à jure expressis, c. is qui hoc tit. in 6. provenit ex defectu natalium, tot. tit. de fil. presbyt. ord. vel non. ex defectu sacramenti, tot. tit. de bigam. non ordin. ex delicto proprio, c. 1. 81. distinct. c. at si clerici §. de adulteris de jud. & ibi gloss. & DD. simonia reali ac etiam conventionali, ex constitutione Pii V. in Bullario antiquo 87. quia utraque privat obtentis, & inhabilitat ad futura be-

neficia, Paris. de confid. quæst. 61. Masol. de irregul. lib. 5. cap. 45. sub num. 5. Garc. de benef. par. 8. c. 1. num. 64. & seqq. in utramque partem. ex delicto alieno, puta dedit aliquis amicus tuus pecuniam te ignorante Episcopo, ut tibi conferat præbendam, Archidiacono ut te præsentaret ad ordines, c. 1. & 6. fin. 1. quæst. 5. ex merito, ut iudex iuste decapitans, c. 1. §. 1. distinct. & ibi gloss. in verb. sacerdotium. ducens meretricem quæ se vult corrigere, c. inter opera de spons. c. maritum 33. dist. Is qui repellendo injuriam à socio aliquem mutilavit vel occidit, clem. unica & ibi gloss. pen. de homicid. c. inferenda 23. q. 3. ex defectu † membrorum, tit. de corp. vitiat. ord. ¹⁰² vel non. ex homicidio & mutilatione, tit. de homicid. vol. contemptu claviû violando excommunicationem, suspensionem, ab officio, vel interdictum, tit. de cleric. excom. ministr. ex obtentione plurium beneficiorum cum cura, vel plurium personarum, dignitatum etiam sine cura, c. de multa præben. extravag. execrabilis de præben. infamia, tam facti quam juris, Garc. de benef. par. 7. cap. 8. num. 44. & seqq. spec. de dispens. §. juxta 4. num. 18. & ex aliis causis quas longum foret enumerare cumulatis per specul. tit. de dispens. §. 4. juxta propositionis ordinem, latissimè per Marian. Socin. in c. ad audientiam num. 12. & num. 134. & per totum de homicid.

Non multiplicatur † irregularitas ex multiplicatis transgressionibus sive peccatis, secus est in censuris quæ multiplicantur multiplicatis transgressionibus seu peccatis, quia irregularitas est quædam inhabilitas per modum habitus permanentis, censura autem est quædam pœna per modum transcurrentis, cum sit de se absolubilis, Garc. de benef. par. 8. cap. 3. num. 80. & 87. & seqq. Sylvest.

in verb. irregularitas in 26. quest. vers. & hac
 105 ratione putat. Idem quando ¶ unus ex pluri-
 bus causis seu criminibus in plures incide-
 rit irregularitates, sufficit una dispensatio,
 & non requiruntur plures, Marian. Socin. in c.
 ad audientiam num. 416. & seqq. de homicid. &
 ibi Can. dicens ponderanda esse verba dispensa-
 tionis. Excommunicatus autem ob dupli-
 cem causam & absolutus ab excommuni-
 catione non habetur absolutus quoad aliam,
 c. cum pro causa de sent. excomm. & ibi Can.
 Bald. in l. pupillo §. si in pluribus sub num. 1. de
 106 nov. oper. nunc. In dubio ¶ nec magister, nec
 iudex debet aliquem iudicare irregularem,
 c. pona de penit. dist. 1. l. interpretatione ff. de
 107 penis & l. si praeses ff. eodem. In dubio ¶ autem
 unusquisque debet se irregularem reputa-
 re, c. ad audientiam §. quia verò & ibi Io. And.
 tradit num. 5. dictas duas regulas de homicid. c.
 108 Mattheus de simon. effectus ¶ ejus est quod
 obstat promotioni, interdum etiam dejicit
 promotum, c. 1. §. fin. & cc. seqq. 81. distinct. c.
 fin. de temp. ord. & ibi gloss. & DD. aliquan-
 do inducit depositionem & degradatio-
 nem, gloss. in summa 15. quest. 8. & ibi Can.
 inhabilitat ad beneficium de novo acqui-
 rendum, nec non ad pensionem, Navarr.
 cons. 63. num. 5. de simon. & cons. 44. num. 3.
 de homicid. Paris. de resign. lib. 4. quest. 3. num.
 32. & 37. Garc. de benef. par. 7. cap. 11. in princ.
 sed non adimit prius obtenta. Milu in repert.
 vers. irregularis, ut homicid. Achill. decis. 2. num.
 3. de simon. Felin. in c. 2. num. 4. Garc. de benef.
 109 par. 11. cap. 10. num. 47. In dubio ¶ ut quis
 cesser à divinis, debet iudicari irregularis,
 Panorm. in c. significasti el. 2. num. 4. de homi-
 110 cid. Omnis ille qui proprio ¶ facto alium
 reddit irregularem, ipse quoque irregularis
 efficitur, ut verbi gratia, qui alii oculos e-
 mit, manum abscindit, aut quovis alio mo-

do mutilat, Cand. aureum de irregul. num. 35.
 in 21. not. Sylvest. in ver. homicidium 3. §. 3.
 vers. tertium in fine Angel. in ver. homicidium
 5. §. 5. Bell. in c. Thomas num. 5. de corp. vitiat.
 ord. ut in quo quis deliquit in eo puniatur.
 Tollitur ¶ baptismo omnis irregularitas et-
 iam ex homicidio contracta, praterquam
 ea quae contracta est ex defectu sacramenti,
 ut bigamia, Panorm. in c. gaudemus num. 16. de
 divort. non tollitur penitentia ¶ quae est
 112 praebula ad dispensationem, c. at si clerici
 §. de adulteriis de jud. c. fin. de temp. ord. ne-
 que monachatu, c. non liceat 19. quest. 3. & ibi
 gloss. fin. de Apost. nisi in casibus à jure ex-
 pressis, Panorm. in c. sine de Apost. Secundo
 tollitur ¶ dispensatione Papae, qui in omni
 113 irregularitate potest dispensare, cum omnis
 irregularitas sit de jure positivo, Innoc. in c.
 nisi num. 8. de renunciat. Tertio dispensatio-
 ne Episcopi, qui potest dispensare super om-
 nibus, irregularitatibus & suspensionibus
 ex delicto occulto provenientes, excepta
 ea quae oritur ex homicidio voluntario, &
 exceptis aliis deductis ad forum contentio-
 sum, c. liceat sess. 24. Praterea Episcopus
 ¶ dispensat super irregularitate proveniente
 114 delicto alieno notorio, c. de simoniacè c.
 de regularibus in fine de simon. ea quoque
 quae provenit ex delicto proprio notorio, ut
 adulterio & minoribus criminibus, non au-
 tē majore criminibus, c. at si clerici §. de
 adulteriis, & ibi gloss. in ver. dispensare de
 jud. ac etiam ea quae provenit ex defectu
 natalium ad minores ordines &
 beneficia, c. veniens c.
 fin. de presbyt.